

Garkalnes novada attīstības programma 2020.–2026.gadam

Pašreizējās situācijas raksturojums

GARKALNES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020. – 2026.GADAM

Garkalnes novada pašvaldība

2020

Saturs

Ievads 5
1. Novada teritorijas raksturojums 6
1.1. Atrašanās vieta un teritorija 6
1.2.Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums 6
1.2.1. Reljefs 6
1.2.2. Klimatiskie apstākļi 6
1.2.3. Ūdens resursi 7
1.3. Aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums 8
2. Iedzīvotāji un apdzīvojuma struktūra 10
2.1. Iedzīvotāju skaita dinamika 10
2.2. Apdzīvojuma struktūra 13
3. Izglītība 15
3.1. Pirmsskolas izglītība 15
3.2. Vispārējā izglītība 17
4. Kultūra 22
4.1. Kultūras centrs ”Berģi” 22
4.2. Bibliotēkas 23
4.3. Jāņa Jaunsudrabiņa piemiņas istaba 25
5. Sports 26
6. Veselības aprūpe, sociālie pakalpojumi un drošība 28
6.1. Veselības aprūpe 28
6.2. Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība 29
6.3. Sabiedriskā kārtība un drošība 32
7. Tehniskā infrastruktūra 36
7.1. Transporta infrastruktūra 36
7.2. Komunālie pakalpojumi 38
7.2.1. Ūdenssaimniecība 38
7.2.2. Siltumapgāde 41
7.2.3. Atkritumu apsaimniekošana 42
8. Publiskā pārvalde un sadarbība 45
8.1. Pašvaldības struktūra 45
8.2. Pašvaldības budžets 46
8.2.1. Budžeta ieņēmumi 47

8.2.2. Budžeta izdevumi 48
8.3. Sabiedriskās organizācijas un sadarbība.....50
9. Ekonomiskās attīstības raksturojums.....51
9.1. Nodarbinātība un bezdarba līmenis 51
9.1.1. Darba vietas 51
9.1.2. Bezdarba līmenis 53
9.1.3. Darba samaksa 54
9.2. Uzņēmējdarbības vide 55

IEVADS

Garkales novada attīstības programma (turpmāk tekstā – attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2020. – 2026.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, balstoties uz 2019.gada 26.februāra Garkalnes novada domes lēmumu (sēdes protokols nr.31, 8§). Tās izstrāde veikta saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām", Teritorijas attīstības plānošanas likumu, Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", u.c. spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām.

Attīstības programma ir izstrādāta, ņemot vērā Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020.gadam, Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027.gadam, Rīgas plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2014.-2030.gadam, Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmu 2014.-2020.gadam, Rīcības plānu Rīgas metropoles areāla attīstībai (10.01.2020.), Garkalnes novada telpiskās attīstības stratēģiju 2008.-2030.gadam, Garkalnes novada teritorijas plānojumu 2013.-2024.gadam, Garkalnes novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam un nozaru politiku plānošanas dokumentus. Izstrādājot attīstības programmu, ņemti vērā arī to pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, ar kurām robežojas Garkalnes novads.

Attīstības programmā ietilpst:

1. Pašreizējās situācijas raksturojums;
2. Stratēģiskā daļa – vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība, pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem;
3. Rīcības plāns – nozīmīgākie pasākumi un aktivitātes, lai realizētu Stratēģiskajā daļā izvirzītos vidēja termiņa uzstādījumus;
4. Investīciju plāns – nozīmīgākās Garkalnes novada pašvaldības investīcijas, lai realizētu Stratēģiskajā daļā izvirzītos vidēja termiņa uzstādījumus.

1. NOVADA TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

1.1. Atrašanās vieta un teritorija

Garkalnes novads ir izveidots 2006.gadā, kad Garkalnes pagastu reorganizēja par novadu. Garkalnes novads atrodas Latvijas centrālajā daļā, Rīgas plānošanas reģionā. Novada teritorijas kopplatība ir 150,5 km^2. Novada teritorija robežojas ar Rīgu un Stopiņu, Ropažu, Inčukalna, Ādažu un Carnikavas novadiem.

Garkalnes novadā atrodas 13 ciemi: Garkalne, Langstiņi, Upesciems, Berģi, Baltezers, Priedkalne, Bukulti, Amatnieki, Suži, Skuķīši, Sunīši, Makstenieki un Priežlejas.

1.2.Novada fiziski ģeogrāfiskais raksturojums

1.2.1. Reljefs

Garkalnes novads atrodas Piejūras līdzenumā, tās reljefs pamatā ir līdzens, bet to saposmo galvenokārt reliktie Baltijas ledus ezera laika kāpu masīvi un grēdas. Garkalnes novads atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā (aizņem nelielu daļu teritorijas novada ziemeļrietumos) un Viduslatvijas zemienes Ropažu līdzenumā (aizņem novada lielāko daļu). Teritorija atrodas vidēji 1 - 20 metrus virs jūras līmeņa.

Novada teritorija ir viegli viļņota, līdzena, virs tās paceļas kāpu grēdas un masīvi, kuru augstums parasti mainās no dažiem metriem līdz 10 - 15 metriem. Reljefa ieplakās izveidojušies purvi un ezeri. Virsma viegli viļņota, uz tās pamata paceļas kāpu masīvi un grēdas. Reljefa pazemінājumos atrodas ezeri un purvi. Īpatnējs veidojums ir Lielās un Mazās Juglas ielejas ar plašajām palienēm, kas novada teritorijā ir pārveidotas pēc zivju dīķu sistēmas izveidošanas.

Teritorijas reljefs ir vāji viļņots, bet zemes virsmas absolūtās atzīmes svārstās no apmēram 3,5 – 4,3 metriem virs jūras līmeņa teritorijas dienvidrietumos (pie Rīgas – Siguldas šosejas) līdz aptuveni 1,7 – 2,0 metriem ziemeļdaļā, tāpēc reljefam ir neliels kritums Lielā Baltezera virzienā.

Gandrīz katru gadu novadā applūst plašas teritorijas, būtiski skarot pašvaldības un lielas iedzīvotāju daļas intereses, tādēļ ir applūšana ir uzskatāma par vienu no būtiskākiem riska faktoriem Garkalnes novadā. Applūšanas riskam Garkalnes novadā pakļautas plašas teritorijas Lielā Juglas, Mazās Juglas, Tumšupes, Krievupes palienēs un tām piegulošās teritorijas, kā arī Lielā un Mazā Baltezera, Ķīšezera, Lielā Jūgezera piekrastes. Tas savukārt var izraisīt gruntsūdens līmeņa celšanos zemākajās teritorijās, ēku pagrabstāvu applūšanu, kā arī veicināt teritoriju pārpurvošanos. Applūstot blīvi apbūvētajām teritorijām, bez materiālajiem zaudējumiem, rodas kaitējums arī videi, jo ūdeņos nonāk ievērojams piesārņojums.

1.2.2. Klimatiskie apstākļi

Garkalnes novads saskaņā ar Latvijas agroklimatisko rajonēšanu ietilpst Piejūras zemienes un Zemgales līdzenuma rajonā.

Klimatu ietekmē novada ģeogrāfiskais stāvoklis un teritorijas reljefa lielformas. Baltijas jūras (gandrīz visā Latvijas teritorijā) un Rīgas jūras līča tuvums iespaido klimata raksturu, samazina diennakts un sezonālās amplitūdas, sniega segas pastāvēšanas ilgumu, paaugstina vidējos temperatūras rādītājus. Klimats ir mēreni silts un mitrs. Vasaras relatīvi vēsas, mākoņainas (vairāk nekā 40 % dienu gadā), ziemas ir samēra siltas ar biežiem atkušņiem (līdz 10 dienām mēnesī). Vidējā gaisa temperatūra janvārī ir ap - 5°C, jūlijā + 17°C, nokrišņu daudzums 700 – 800 mm gadā. Ziema raksturīga maiga, ar nestabilu sniega segu, vidējais sniega segas biezums ziemas beigās vidēji 15 – 20 cm. Valdošie ir rietumu un dienvidrietumu vēji.

1.2.3. Ūdens resursi

Garkalnes novada teritorijā esošās ūdenstilpnes un ūdensteces ietilpst Gaujas sateces baseinā un Daugavas sateces baseinā (novads atrodas uz abu baseinu ūdenssķirtnes). Virszemes ūdeņu sistēmā ietilpstošā teritorija ir plašāka nekā pašvaldības teritorija tās administratīvajās robežās un ir cieši saistīta ar blakus esošo un tālāku pašvaldību teritoriju virszemes ūdeņu sistēmu.

Virszemes ūdeņi, ko veido ezeri, upes, strauti un dīķi, aizņem 962,5 ha jeb 6,3% no kopējās novada teritorijas.

Garkalnes novada teritorija atrodas uz ūdenssķirtnes starp Gauju un Daugavu. Kopumā upju tīkls nav sazarots, to pārstāv Daugavas baseina upju (Lielā un Mazā Jugla, Tumšupe, Krievupe) posmi, kā arī mazi strauti un novadgrāvji. Krievupe – no kopējā garuma 48 km apmēram trešdaļa atrodas Garkalnes novadā. Pie tās atrodas apdzīvotās vietas – Garkalne un Makstenieki. Krievupe ietek Upesciema dīķos. Tumšupe – novada teritorijā atrodas tikai neliels posms, kas vienlaikus ir robeža ar Ropažu novadu. Upes ieleja Garkalnes robežās pārsvarā ir apbūvēta, tur atrodas Skuķīšu ciems. Novada teritorijā atrodas Lielā Jugla un Mazā Jugla lejteces un sateka dienvidaustrumos no Mašēnu ezera. Šeit izveidojusies plaša delta ar pļavām, kas pavasaros pārplūst. Pa Mazo Juglu iet robeža ar Stopiņu novadu, bet Lielā Jugla līkumo starp uzstādinātajiem dīķiem. Upju ūdens kvalitāte – vidēja, to nosaka notekūdeņi no apbūves teritorijām.

Latvijas ezeru datubāzē novadā reģistrēti 20 ezeri ar kopējo platību virs 856 ha, taču visa šī platība neietilpst Garkalnes novada teritorijā, jo daži ezeri atrodas arī kaimiņu novada teritorijā, piemēram, Lielais Baltezers Ādažu novadā. Lielākie ezeri ir Lielais Baltezers (597,5 ha), Lielais Jūgezers (66,5 ha), Langstiņu ezers (35,7 ha), Mašēnu ezers (34,9 ha) un Sudrabezers (32,2 ha).

Daudzi novada teritorijas ezeri tiek uzskatīti par mežezeriem, kas veido savdabīgas meža ainavas. Jaunciema mežos šādas ainavas izdalāmas ap Jūgezeriem, kā arī ap Maku, Vidus un Linezeru (Līņezeru). Baltezera mežos ļoti atraktīva ainava izveidojusies ap Sudrabezeru, Sekšu un Venču ezeriem, bet dienvidos no Garkalnes ciema – ap Dūņezeru, Peldezeru un Tumšezeru.

Garkalnes novada teritorijā atrodas arī mākslīgas ūdenstilpnes, piemēram, Konstantīna dīķis, Skuķīšu dzirnavezers u.c.

Pazemes ūdeņi atrodas visās zemes virsmas nogulumu slāņkopās, kas saguļ virs kristāliskā pamatklintāja. Taču praktiska nozīme ir tikai tiem ūdeņiem, ko var izmantot kā dzeramā ūdens avotu (saldūdeņi) vai dziednieciskiem mērķiem (minerālūdeņi).

Garkalnes novada teritorijā atrodas lieli dzeramā ūdens resursi, kas pilnībā var nodrošināt Rīgas ūdensapgādi. Ūdensgūtnēs „Baltezers", „Baltezers I", „Baltezers II", „Zaķumuiža" un „Remberģi" vairāk kā 90% no kopējā iegūstamā ūdens apjoma veido gruntsūdeņi. Gruntsūdeņi ieguļ kvartāra smilšainajos nogulumos un veido vienotu ūdens kompleksu, kura līmeņi lielākoties atrodas 1-3 m zem zemes virsmas. Kvartāra nogulumu biezums ir robežās 20-25 m, un samazinās austrumu virzienā līdz 6-11 m. Smilts nogulumi nodrošina labu ūdens infiltrāciju. Gruntsūdeņos infiltrējas vidēji 20% nokrišņu ūdens.

Zem kvartāra nogulumiem un ar tiem saistītajiem gruntsūdeņiem atrodas devona perioda nogulumi un artēziskie ūdeņi, kas ir svarīgākais pazemes ūdeņu ieguves avots gan Rīgas reģionā, gan visā Latvijā. Novada teritorijā ir bagātās grants atradnes apgādā ar kvalitatīvu dzeramo ūdeni Rīgu un citus apkaimes centrus. Artēziskie ūdeņi ir labāk aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Visā novada teritorijā to kvalitāte ir atbilstoša prasībām, izņemot šauru joslu gar Ķīšezeru (Jaunciema apvidus), Lielā Baltezera dienvidu galu un Juglas ezeru (Bukulti, Priedkalne), joslu starp Lielo Baltezeru, Juglas un Mašēnu ezeriem un apvedceļu, ka arī Upesciema dīķu apvidu.

1.3. Aizsargājamās dabas teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums

Garkalnes novadā, gan īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, gan ārpus tām, jo īpaši ezeru un upju pārplūstošajās palienēs, sastopami 21 Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, tajā skaitā Eiropas Savienībā prioritāri īpaši aizsargājami biotopi. Jānorāda, ka lielāka daļa biotopu ir sastopami kompleksu veidā. Liela daļa no uzskaitītajiem biotopiem sastopami nelielās platībās, kā atsevišķi fragmenti. Lielākās reto un īpaši aizsargājamo biotopu platības veido upju palieņu pļavas, melnalkšņu staignāji un boreālie meži. Garkalnes novadā reģistrētas 13 atklātas platības 17,5 ha platībā, kas atzītas par putniem nozīmīgām platībām, piecas pļavas atzītas par bioloģiski vērtīgiem zālājiem. Īpaši vērtīgas ir divas pļavas, kuru veģetācijā konstatēts nozīmīgs daudzums kaļķainām, periodiski pārplūstošām platībām raksturīgas augu sugas, viena pļava atrodas dabas liegumā "Garkalnes meži". Potenciāli, bioloģiski vērtīgas ir arī visas pašlaik vēl neapsekotās ūdenstilpju un ūdensteču palienes un krastmalas, kur saglabājušies dabiski un maz ietekmēti biotopi.

Garkalnes novadā līdz šim reģistrētas 19 retas un īpaši aizsargājamas augu sugas. No aizsargājamām putnu sugām jāmin Zaļā vārna Corracias garrulous - 10-14 pāri (apmēram puse no Latvijas populācijas) ligzdo dabas liegumā "Garkalnes meži". Vēl 3-5 pāri ligzdo ārpus dabas lieguma, tā tuvumā.

Garkalnes novadā atrodas trīs dabas liegumi – Lielā Baltezera salas, Buļļezers un Garkalnes mežs.

Dabas liegums „Buļļezers" ir izveidots 1957.gadā kā botāniskais liegums, lai aizsargātu beznoteces oligotrofu mežezeru ar raksturīgo augu valsti. Laika gaitā ezers ir pārveidojies, pašreiz pēc stāvokļa tas atbilst eitrofiem ezeriem. Tiek uzskatīts, ka ezera stāvokli ietekmējušas rekreācijas slodzes, taču tiešu novērojumu nav. Liegums nav iekļauts Natura 2000 īpaši

aizsargājamo teritoriju sarakstā. Dabas liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, nav arī individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Dabas liegums „Garkalnes meži" (Natura 2000 teritorija) ir izveidots 2004.gadā, aizņem 1785 ha, mērķis – aizsargāt zaļās vārnas regulāras ligzdošanas vietu, kas ir lielākā Latvijā. Te ligzdo arī vismaz 11 Eiropas Savienības Putnu direktīvas 1. pielikumā minētās putnu sugas. Liegums atrodas Garkalnes un Inčukalna novadu administratīvajās teritorijās. Liegums iekļauts Natura 2000 īpaši aizsargājamo teritoriju sarakstā, kā arī Eiropas putniem nozīmīgo vietu sarakstā kopš 2004.gada. Liegumam 2005. gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kura termiņš ir vairākkārt pagarināts, pašreiz plāna termiņš ir līdz 2019.gada 31.decembrim. Dabas liegumam ir spēkā individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un lieguma teritorijas funkcionālais zonējums, kas Ministru kabinetā apstiprināti 2011.g. 6.decembrī.

Dabas liegums „Lielā Baltezera salas" Natura 2000 teritorija). 1924.gadā. salām piešķirts dabas pieminekļa statuss, 1977. g. – botāniskā lieguma statuss, 1999. g. pārdēvēts par dabas liegumu. Liegumu veido 5 ezera salas (kopplatība 20 ha): divas (Ropažu un Liepu) atrodas Ādažu novada teritorijā, bet trīs – Priežu, Auzu un Mazā sala – Garkalnes novada teritorijā (9,4 ha). Lieguma veidošanas mērķis – salu ekosistēmu saglabāšana. Salās saglabājies relatīvi neskarts, dabisks mežs. Liegumā konstatētas aizsargājamās sugas (3 augu, 3 bezmugurkaulnieku, 2 putnu, 2 zīdītāju). Liegumam 2005.gadā ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet nav individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Kultūras pieminekļi

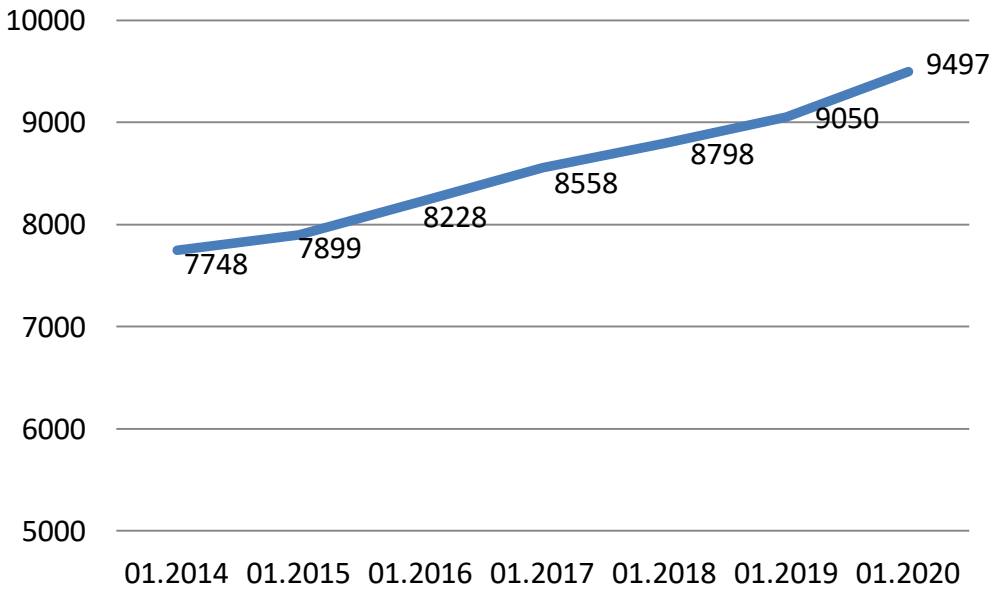
Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi ir konkrētas kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas un atsevišķi objekti, kuriem ar likumu ir noteikts izmantošanas, saglabāšanas un aizsardzības statuss. Kultūras pieminekļu aizsardzību nosaka likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību" un no tā izrietošie normatīvie akti.

Saskaņā ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas rīcībā esošajiem datiem Garkalnes novadā atrodas tikai viens – vietējas nozīmes arheoloģiskais kultūras piemineklis – Sunīšu viduslaiku kapsēta, kam šāds statuss ir piešķirts 1998.gadā.

2. IEDZĪVOTĀJI UN APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA

2.1. Iedzīvotāju skaita dinamika

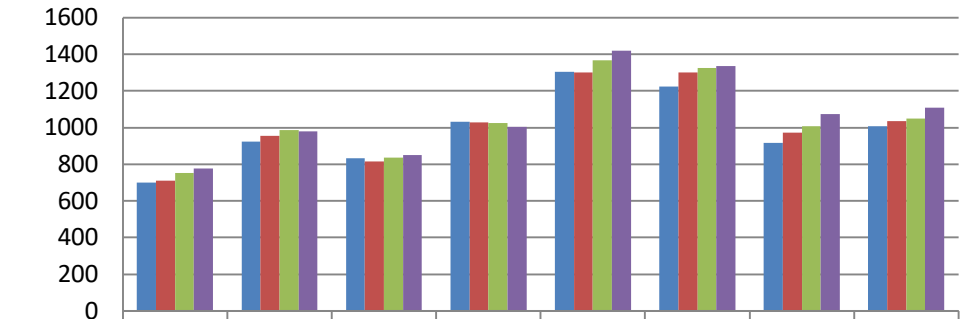
Garkalnes novadā 2020.gada janvārī bija deklarēti 9497 iedzīvotāji. Kopš 2013.gada deklarēto iedzīvotāju skaits palielinās vidēji par 228 iedzīvotājiem gadā, kas ir 2,8% no kopējā iedzīvotāju skaita, skat. 1.attēlā.

1.attēls. Deklarēto iedzīvotāju skaits novada teritorijā 2014.-2020.gadā
(Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde)

Katrai iedzīvotāju vecuma grupai ir atšķirīga loma pašvaldības attīstībā, kas ietekmē publisko pakalpojumu nodrošināšanu un pašvaldībai pieejamo finansējuma apjomu. Iedzīvotājus pēc to vecuma iedala trīs pamata grupās – līdz darbspējas vecumam (0 līdz 14 gadi), darbspējas vecumā (15 līdz 64 gadi) un virs darbspējas vecuma (vecāki par 65 gadiem).

Laika periodā no 2016.gada janvāra līdz 2019.gada janvārim iedzīvotāju skaits ir pieaudzis visās trīs pamatgrupās. Līdz darbspējas vecumam (0 līdz 14 gadi) esošo novada iedzīvotāju skaits pēdējo triju gadu laikā pieaudzis par 151 personu jeb 6,5%. Darbspējas vecumā (15 līdz 64 gadi) esošo novada iedzīvotāju skaits pēdējo triju gadu laikā pieaudzis par 354 personām jeb 11,8%. Virs darbspējas vecumā (vecāki par 65 gadiem) esošo novada iedzīvotāju skaits pieaudzis par 99 personām jeb 3%.

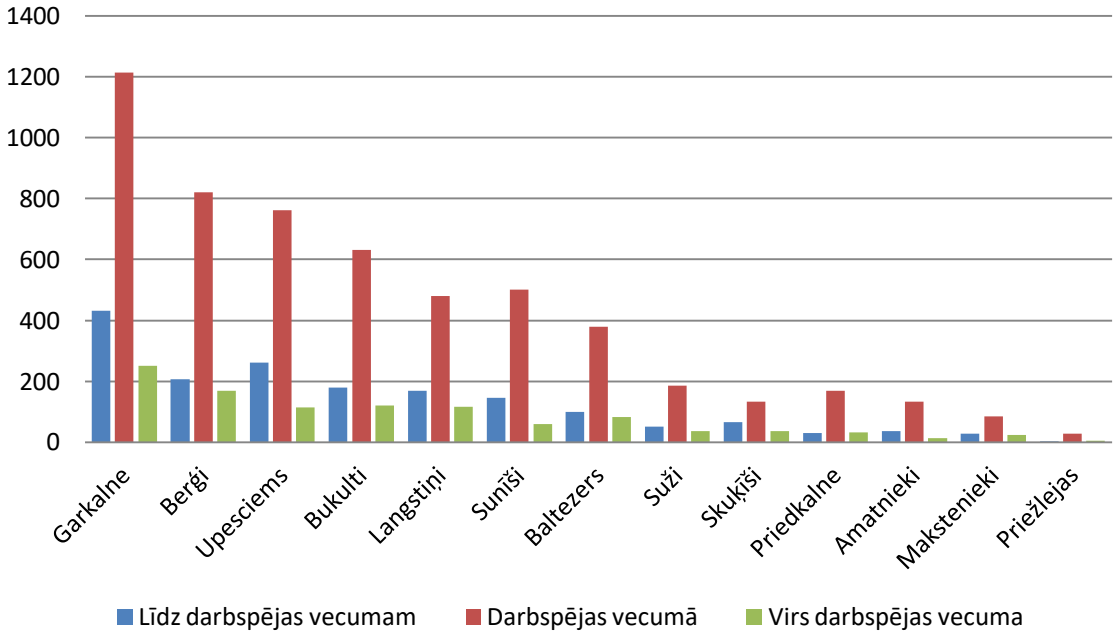

	0 - 6	7 - 14	15 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65 un vec.
2016.g.	701	922	833	1 032	1 305	1 225	917	1 008
2017.g.	712	956	815	1 028	1 302	1 299	974	1 034
2018.g.	754	985	835	1 024	1 367	1 326	1 008	1 048
2019.g.	777	978	852	1 003	1 421	1 334	1 075	1 107

2.attēls. Garkalnes novada iedzīvotāju skaits pa vecuma grupām no 2016. līdz 2019.gadam

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Iedzīvotāju vecuma struktūra novada apdzīvotajās vietās ir līdzīga, īpaši ciemos ar lielāko iedzīvotāju skaitu. Proporcionāli visvairāk bērnu un jauniešu līdz 14 gadu vecumam ir Skuķīšos (28%), Garkalnē (23%) un Upesciemā (23%), savukārt vismazāk – Priežlejās (6%) un Priedkalnē (13%). Proporcionāli visvairāk iedzīvotāju darbspējas vecumā ir Priežlejās (81%), Priedkalnē (73%), Amatniekos (72%) un Sunīšos (71%), savukārt vismazāk – Skuķīšos (57%). Proporcionāli visvairāk iedzīvotāju virs darbspējas vecuma ir Maksteniekos (17%) un Skuķīšos (16%), savukārt vismazāk – Sunīšos (8%) un Amatniekos (8%), skat. 3 attēlu.

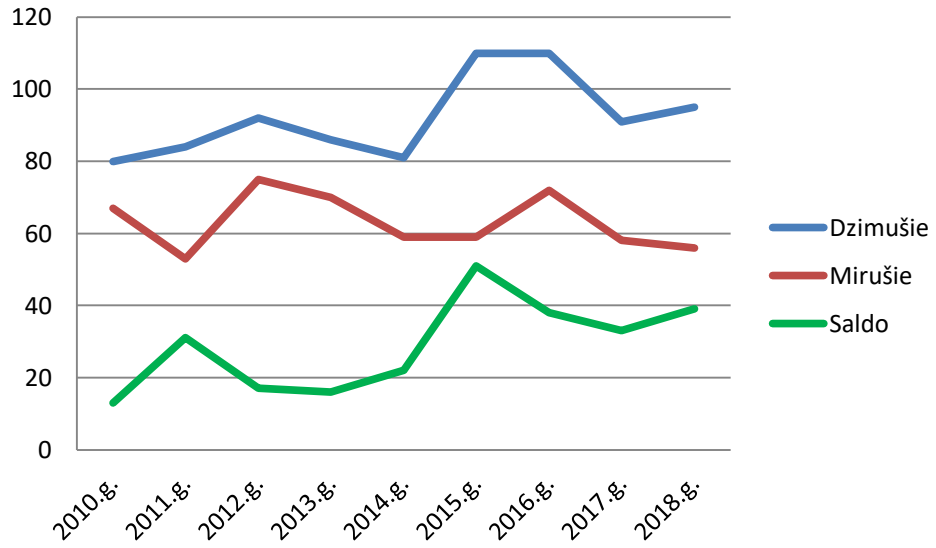

3.attēls. Iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām Garkalnes novada ciemos 2019.gadā

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Iedzīvotāju skaita izmaiņas ietekmē vairāki faktori, un viens no nozīmīgākajiem faktoriem ir iedzīvotāju dabiskā kustība.

Garkalnes novadā 2018.gadā dabiskais pieaugums bija pozitīvs (+ 39), kas nozīmē lielāku jaundzimušo skaitu salīdzinājumā ar mirušo skaitu attiecīgajā gadā. Pēdējo piecu gadu vidējais dabiskais pieaugums bija 37 cilvēki gadā, kas ir aptuveni 0,5% no kopējā iedzīvotāju skaita, skat. 4.attēlu.

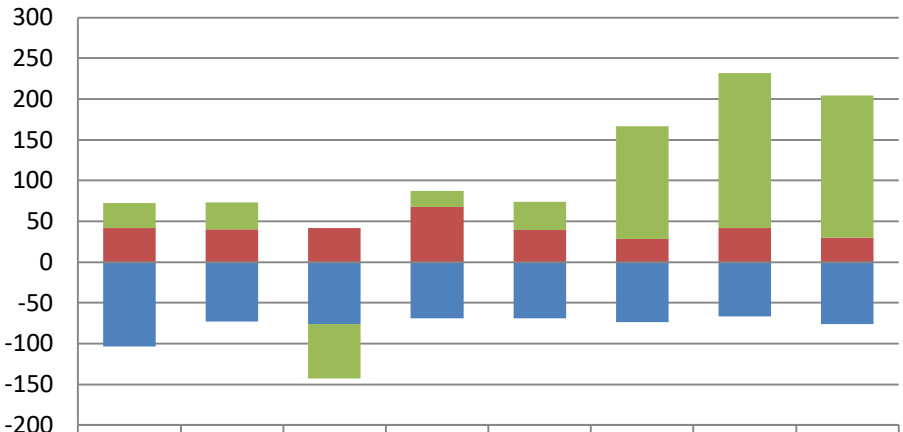

4.attēls. Dzimušo un mirušo skaits Garkalnes novadā

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Kopējo iedzīvotāju skaitu iespaido arī migrācija. Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas[1] saldo (teritorijā iebraukušo un izbraukušo iedzīvotāju starpība) ir uzskatāms par vienu no būtiskākajiem teritorijas pievilcību raksturojošiem rādītājiem. 2018.gadā Latvijā ilgtermiņa migrācijas saldo bija negatīvs, jo emigrējušo skaits par 4905 personām pārsniedza imigrējušo skaitu. Emigrējušo skaits turpina strauji samazināties, jo pēdējo desmit gadu laikā (kopš 2009.gada) emigrantu skaits imigrantus pārsniedza vidēji par 16055 personu gadā.

[1] Ilgtermiņa migrācijas dati sniedz ziņas par vismaz uz vienu gadu ieradušos personu skaitu un uz vismaz vienu gadu izbraukušo personu skaitu.

	2011.g	2012.g	2013.g	2014.g	2015.g	2016.g	2017.g	2018.g
Vietējās migrācijas saldo	30	33	-67	19	35	139	190	174
Starptautiskā imigrācija	42	40	42	68	39	28	42	30
Starptautiskā emigrācija	-104	-73	-76	-69	-69	-74	-67	-76

5.attēls. Iedzīvotāju migrācija Garkalnes novadā 2011.-2018.gadā, iedz. skaits

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Pēdējo piecu gadu laikā Garkalnes novada iedzīvotāju skaits starptautiskās un valsts iekšējās migrācijas rezultātā ir palielinājies par vidēji 111 personām gadā. Starptautiskās migrācijas rezultātā iedzīvotāju skaits ir samazinājies par vidēji 30 personām gadā, savukārt iedzīvotāju migrācijas rezultātā uz citām Latvijas pašvaldībām, iedzīvotāju skaits ir palielinājies par vidēji 141 personu gadā.

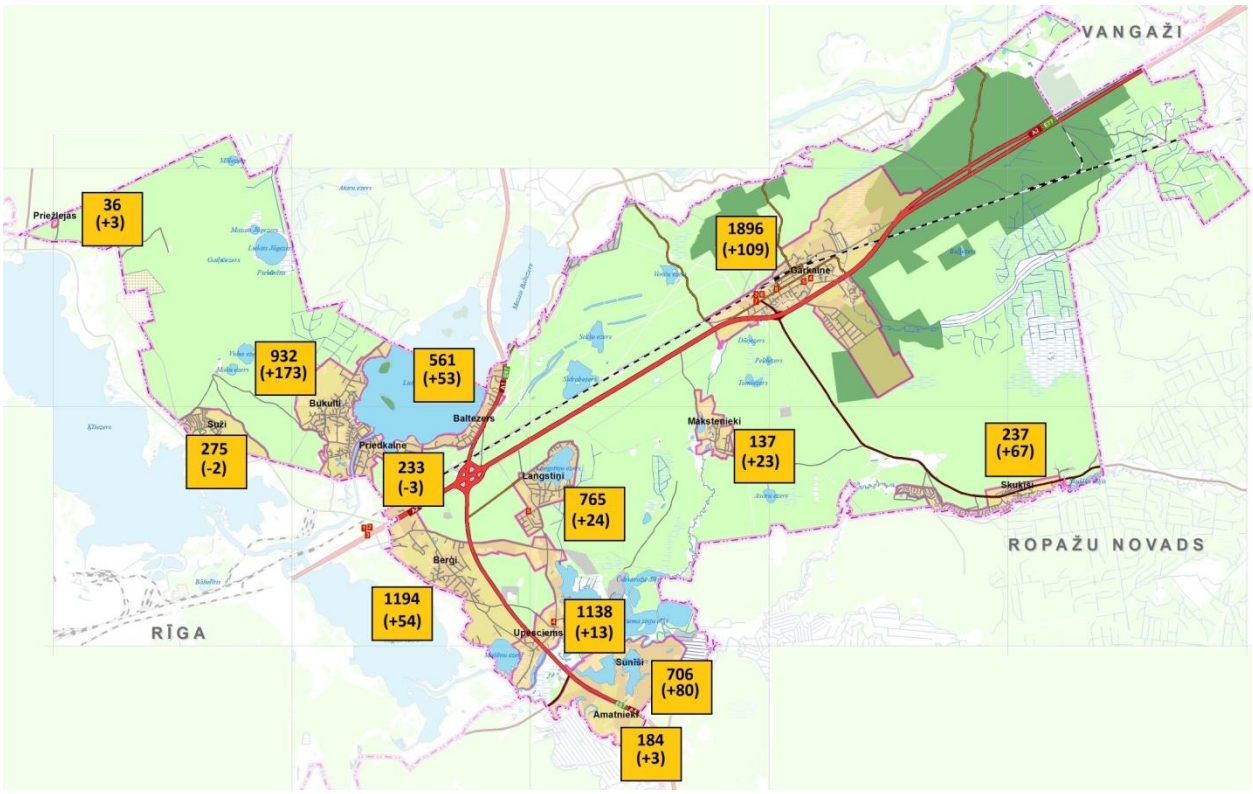
2.2. Apdzīvojuma struktūra

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteikto, apdzīvojuma struktūru Latvijā veido 3 apdzīvoto vietu veidi: pilsētas, ciemi un viensētas.

Garkalnes novadā nav izteikta administratīvā centra. Lielākais apdzīvotais centrs ir Garkalnes ciems, kas atrodas teritorijas dienvidaustrumos blakus valsts un Eiropas nozīmes ceļam A2 un reģionālās nozīmes ceļam P3.

Garkalnes novadā ietilpst 13 ciemi: Garkalne, Langstiņi, Upesciems, Berģi, Baltezers, Priedkalne, Bukulti, Amatnieki, Suži, Skuķīši, Sunīši, Makstenieki un Priežlejas. Apdzīvoto vietu izvietojumu Garkalnes novadā un tuvākajā apkaimē vēsturiski noteicis ceļu tīkls, kas bijis visai stabils vairāku gadsimtu garumā, un ūdeņi: visas apdzīvotās vietas, izņemot atsevišķas viensētas, ieveidojušās pie upēm vai ezeriem. Dažas no Garkalnes novada apdzīvotajām vietām tikai daļēji pieder šai teritorijai, jo ir saplūdušas ar Rīgu vai izveidojušās, pilsētai izplešoties ārpus administratīvajām robežām. Tie ir Suži, Bukulti un Berģi, kur daļa to teritorijas ietilpst novadā, daļa – Rīgas pilsētā, kā arī Baltezers, kas daļēji ir Ādažu novadā.

Novada lielākajā apdzīvotajā vietā – Garkalnē 2019.gada janvārī bija deklarēti 1896 iedzīvotāji, kas ir 21% no visiem novada iedzīvotājiem.

6.attēls Iedzīvotāju skaita izmaiņas garkalnes ciemos no 2016. līdz 2019.gadam

Lielākajā daļā ciemu iedzīvotāju skaits palielinās. Kopš 2016.gada visbūtiskāk iedzīvotāju skaits ir palielinājies Bukultos, Garkalnē un Sunīšos. Kopš 2016 iedzīvotāju skaits ir nedaudz samazinājies Priedkalnē un Sužos.

1.tabula. Iedzīvotāju skaita izmaiņas Garkalnes novada apdzīvotajās vietās

Apdzīvotā vieta	2011.gads	2016.gads	2017.gads	2018.gads	2019.gads
Garkalne	1 759	1 787	1 827	1 865	1 896
Berģi	1 130	1 140	1 143	1 160	1 194
Upesciems	1 116	1 125	1 114	1 133	1 138
Bukulti	676	759	829	899	932
Langstiņi	742	741	730	759	765
Sunīši	596	626	661	682	706
Baltezers	495	508	531	542	561
Suži	270	277	269	260	275
Skuķīši	159	170	202	214	237
Priedkalne	263	236	231	234	233
Amatnieki	179	181	180	194	184
Makstenieki	105	114	124	129	137
Priežlejas	39	33	37	38	36

Avots: CSP

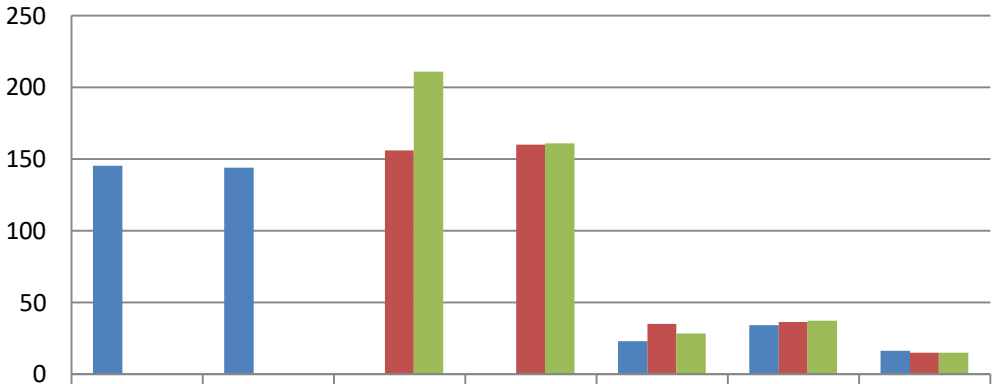
3. IZGLĪTĪBA

3.1. Pirmsskolas izglītība

Garkalnes novadā darbojas divas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes (PII) – "Čiekuriņš" un "Skudriņas", kā arī vairākas privātās pirmskolas izglītības iestādes un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu sniedzēji.

Garkalnē esošajā PII "Skudriņas" bērnu skaits pēdējo 3 gadu laikā ir pieaudzis par 12%, 2017.gada septembrī to apmeklēja 144, savukārt 2019.gada septembrī – 161 bērni. Arī Langstiņos esošajā PII "Čiekuriņš" bērnu skaits ir palielinājies, 2019.gada septembrī nodrošinot pirmsskolas izglītības pakalpojumu 211 bērniem jeb par 55 bērniem vairāk, nekā 2018.gada septembrī, skat. 7.attēlu.

Ņemot vērā straujo bērnu skaita pieaugumu, nozīmīgu lomu pilda arī privātās PII un bērnu pieskatīšanas pakalpojumu sniedzēji. Pēdējo triju gadu laikā privātā PII "Langstiņi" nodrošināja pakalpojumu vidēji 29 bērniem, privātā PII "Mazputniņi" – 36 bērniem un privātā PII "Skudriņa tipa" – 15 bērniem. Privātās izglītības iestādes nodrošina pakalpojumu galvenokārt bērniem līdz 5 gadu vecumam, kas pēdējo triju gadu laikā veidoja vidēji 77% no kopējā bērnu skaita šajās iestādēs.

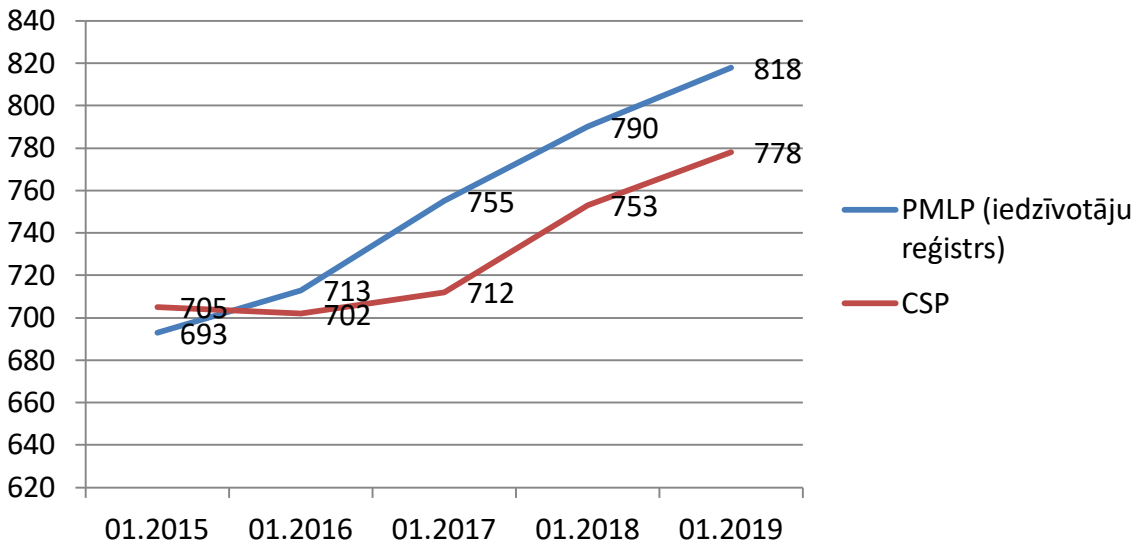
	Berģu Mūzikas un mākslas psk.	Garkalnes Mākslu un vispārizglīt ojošā psk.	Garkalnes nov. PII "Čiekuriņš"	Garkalnes nov. PII "Skudriņas "	Privātā PII "Langstiņi"	Privātā PII "Mazputni ņi"	Privātā PII "Skudriņa Tipa"
01.09.2017	145	144	0	0	23	34	16
01.09.2018	0	0	156	160	35	36	15
01.09.2019	0	0	211	161	28	37	15

7.attēls. Bērnu skaits pirmsskolas izglītības iestādēs

(Avots: VIIS, Izglītības un zinātnes ministrija)

Atbilstoši Garkalnes novada pašvaldības datiem, 2019.gada oktobrī novadā bija deklarēti 775 bērni vecumā no 1,5 līdz 6 gadiem. Rindā uz pašvaldības PII bija reģistrēti 300 bērni, savukārt reālais bērnu skaits, kuriem netiek nodrošinātas vietas pašvaldības PII bija 251 bērns.

Pēdējos piecos gados kopējais bērnu skaits vecumā līdz sešiem gadiem ir bijis vidēji ap 740 bērniem. Tendences liecina, ka arī turpmāk pirmsskolas vecuma bērnu skaits novadā stabili palielināsies par 20 -25 bērniem gadā. Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem, novadā dzīvo nedaudz mazāk bērnu, nekā tajā ir deklarēti, skat. 8.attēlu.

8.attēls. Bērnu skaits vecumā no 0 līdz 6 gadiem Garkalnes novadā 2015.-2019.gadā

(Avots: Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un Centrālā statistikas pārvalde)

Pirmsskolas vecuma bērnu skaits stabili palielinājies gandrīz visos novada ciemos. Kopš 2016.gada visvairāk bērnu skaits ir palielinājies Bukultos (+35), Upesciemā (+17), Berģos (+14), Langstiņos (+8) un Sunīšos (+7), skat. 2.tabulā.

2.tabula. Līdz 6 gadu vecumam esošo iedzīvotāju skaita izmaiņas Garkalnes novada apdzīvotajās vietās

	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Garkalnes nov.	**701**	**712**	**754**	**777**
Garkalne	194	191	187	191
Upesciems	114	113	120	131
Berģi	82	79	90	96
Bukulti	53	63	83	88
Langstiņi	66	71	78	74
Sunīši	45	52	53	52
Baltezers	42	36	33	32
Skuķīši	27	29	26	31
Suži	32	25	25	23
Amatnieki	10	8	12	14
Makstenieki	11	15	12	13
Priedkalne	10	11	12	10
Priežlejas	0	1	1	1

Avots: CSP

Pirmsskolas izglītības pakalpojumu pieejamība (125 iedzīvotāju aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 47%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 16%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 37% respondentu. Kopumā iedzīvotāji ļoti labi novērtē pirmsskolas izglītības pieejamību, jo pozitīvu vērtējumu sniedza 75% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

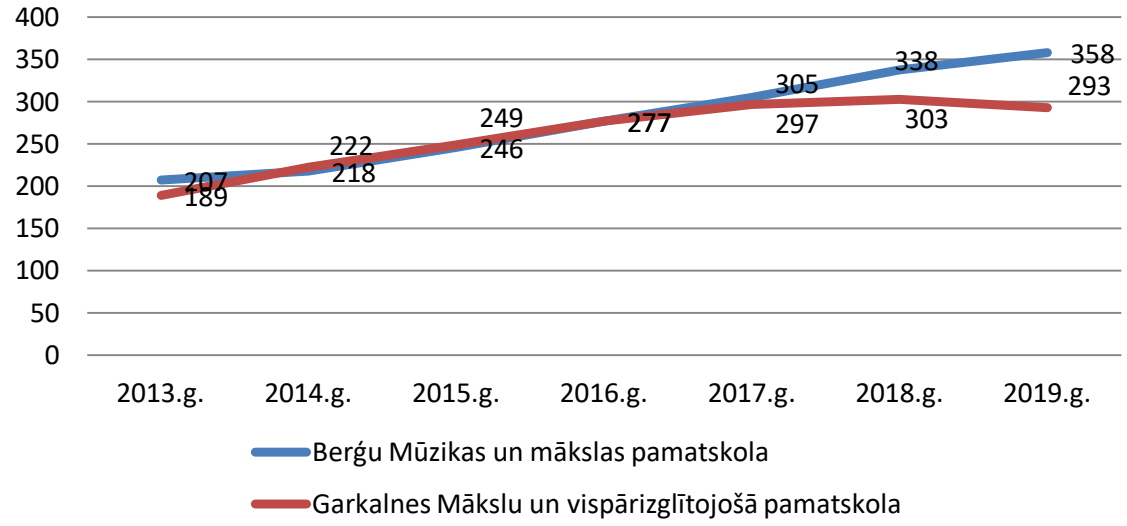
Pirmsskolas izglītības pakalpojumu kvalitāte (124 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 45%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 14%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 41% respondentu.

3.2. Vispārējā izglītība

Garkalnes novadā ir divas vispārējās izglītības iestādes – Berģu Mūzikas un mākslas pamatskola un Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskola, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem saņemt izglītības pakalpojumu pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

Kopējais skolēnu skaits novada izglītības iestādēs palielinās. Pēdējo piecu gadu laikā Garkalnes novadā skolēnu skaits ir palielinājies no 440 (2014./2015.m.g.) līdz 651 (2019./2020.m.g.). Situācija starp izglītības iestādēm ir atšķirīga. Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā skolēnu skaits šo gadu laikā ir palielinājies par 140 jeb 64%, savukārt Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošajā pamatskolā par – 71 jeb 32%, skat. 9.attēlu.

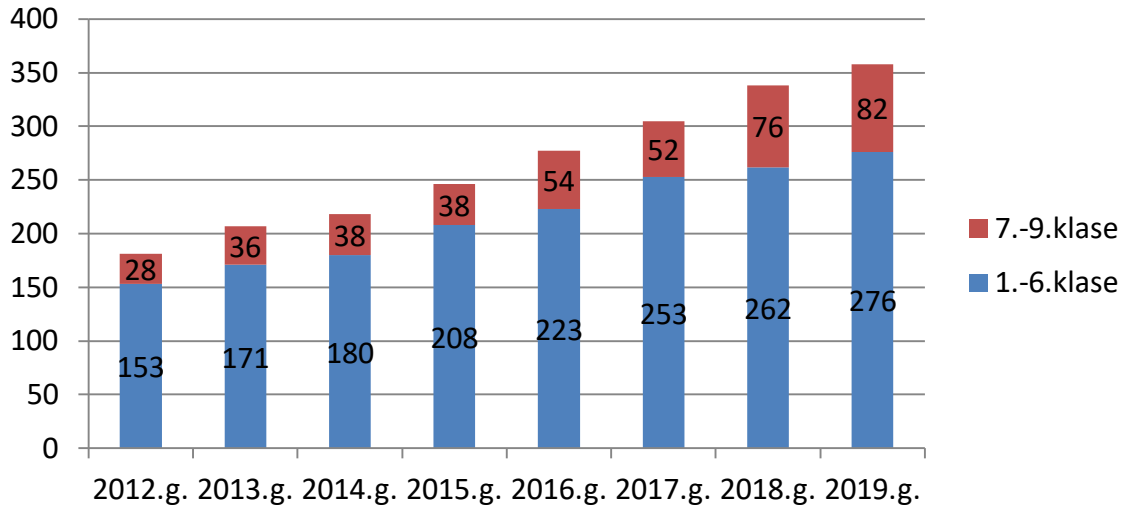
2019./2020.m.g. novada vispārizglītojošajās izglītības iestādēs mācījās aptuveni 47% no novadā dzīvojošo bērnu un jauniešu skaita (līdz 18 gadu vecumam). Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas piebūve būtiski uzlabos iespējas iegūt izglītību savā novadā. Pēc Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas piebūves uzcelšanas, skolas kopējā telpu platība palielināsies no nepilniem 2000 m² līdz vairāk nekā 7000 m². Ēkā paredzētas 12 sākumskolas klašu telpas (ar 24 vietām katrā), daļa no skolas administratīvajām telpām, sporta zāle, kā arī skolas ēdnīca.

9.attēls. Skolēnu skaits Garkalnes novada vispārējās izglītības iestādēs uz 1.septembri

(Avots: VIIS, Izglītības un zinātnes ministrija)

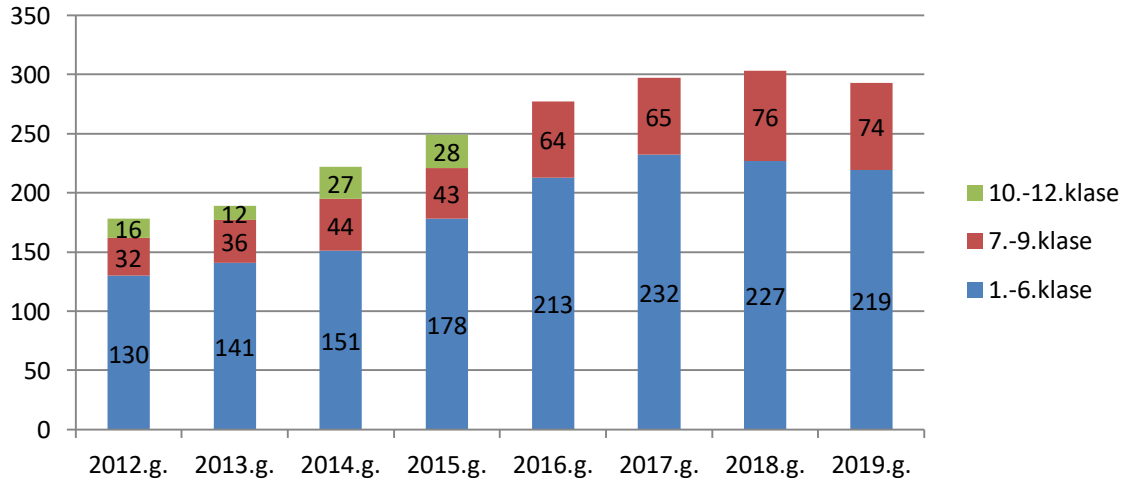
Pēdējo piecu gadu laikā Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā skolēnu skaits ir palielinājies visās klašu grupās. Sākumskolas izglītības līmenī (1.-6.klase) vidējais skolēnu skaits klašu grupā ir palielinājies no 35 (2015./2016.m.g.) līdz 46 (2019./2020.m.g.). Savukārt pamatskolas izglītības līmenī (7.-9.klase) vidējais skolēnu skaits ir palielinājies no 13 (2015./2016.m.g.) līdz 27 (2019./2020.m.g.), skat. 10 attēlu. Ņemot vērā, ka izglītības iestādei ir uzbūvēta piebūve, turpmākos gados prognozējams ļoti straujš skolēnu skaita palielinājums.

10.attēls. Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas skolēnu skaita sadalījums pa izglītības līmeņiem 2012.-2019.gada septembrī

(Avots: VIIS, Izglītības un zinātnes ministrija)

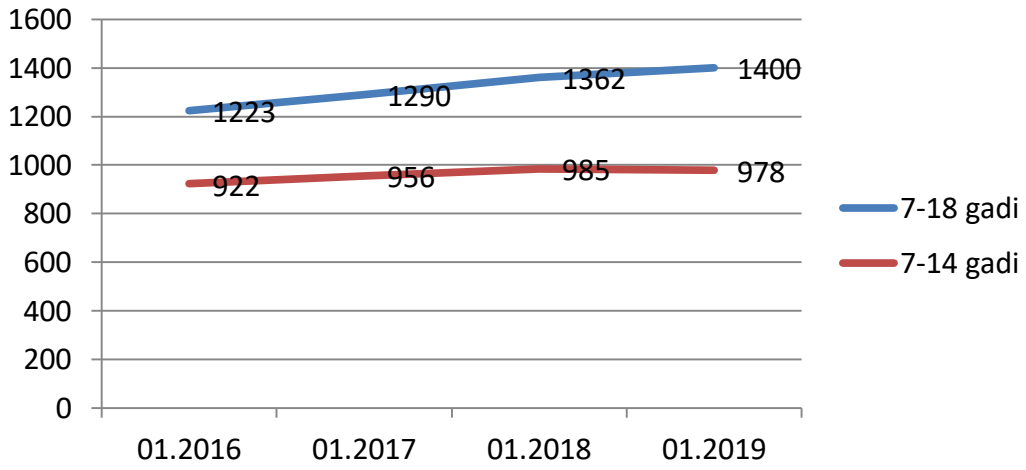
Pēdējo piecu gadu laikā skolēnu skaits Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskolā ir palielinājies. Sākumskolas izglītības līmenī (1.-6.klase) vidējais skolēnu skaits klašu grupā ir palielinājies no 30 (2015./2016.m.g.) līdz 37 (2019./2020.m.g.). Savukārt pamatskolas izglītības līmenī (7.-9.klase) vidējais skolēnu skaits ir palielinājies no 14 (2015./2016.m.g.) līdz 25 (2019./2020.m.g.), skat. 11.attēlu. Turpmākajos gados skolēnu skaita palielinājumu ierobežo telpu trūkums.

11.attēls. Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošās pamatskolas skolēnu skaita sadalījums pa izglītības līmeņiem 2012.-2019.gada septembrī (Avots: VIIS, Izglītības un zinātnes ministrija)

Garkalnes novadā palielinās iedzīvotāju skaits vecumā no 7 līdz 18 gadiem. 2016.gada sākumā šādā vecumā bija 1223 novada iedzīvotāji, savukārt 2019.gadā - 1400 iedzīvotāji. Palielinās arī iedzīvotāju skaits vecumā no 7 līdz 14 gadiem, 2016.gada sākumā šādā vecumā bija 922 novada iedzīvotāji, savukārt 2019.gadā - 978 iedzīvotāji.

Plānojot izglītības pakalpojumu nodrošināšanu novada pamatskolās, jāņem vērā, ka pēdējo astoņu gadu laikā 7 līdz 14 gadīgu bērnu skaits novadā ik gadu palielinājās par vidēji 38 bērniem.

12.attēls. Bērnu un jauniešu skaits vecumā no 7 līdz 14 un no 7 līdz 18 gadiem Garkalnes novadā 2016.-2019.gadā (Avots: CSP)

Kopš 2016.gada janvāra Garkalnes ciemā 7 līdz 14 gadīgu bērnu skaits ir palielinājies par 31 jeb 15%, būtiski apsteidzot bērnu skaita pieauguma tendences novadā kopumā. Garkalnes ciemā dzīvojošo bērnu skaits ir mazāks (240), nekā mācās Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskolā (293).

Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolai tuvākajā apkārtnē esošajos Upesciema, Berģu, Langstiņu, Sunīšu un Amatnieku ciemos 7 līdz 14 gadīgu bērnu skaits 2019.gada janvārī bija 452, kas ir vairāk, nekā mācās Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā (358).

3.tabula. no 7 līdz 14 gadu vecumam esošo iedzīvotāju skaita izmaiņas Garkalnes novada apdzīvotajās vietās

	2016.g.	**2017.g.**	**2018.g.**	**2019.g.**
Garkalne	209	226	249	240
Upesciems	131	127	125	131
Berģi	123	124	118	110
Langstiņi	92	90	98	94
Sunīši	81	87	90	94
Bukulti	93	98	98	91
Baltezers	57	63	64	67

Skuķīši	12	24	30	35
Suži	32	34	26	29
Amatnieki	30	26	32	23
Priedkalne	24	22	19	20
Makstenieki	7	9	11	15
Priežlejas	2	2	2	1

Avots: CSP

Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā un Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskolā tiek nodrošināta kvalitatīva pamatskolas līmeņa izglītība, ko apliecina 9.klašu centralizēto eksāmenu rezultāti. 9.klasē obligāti bija jākārto četri eksāmeni: mācībvalodā, matemātikā, vienā svešvalodā pēc izglītojamā izvēles (angļu, krievu, vācu vai franču) un Latvijas vēsturē.

Augstākos rezultātus Garkalnes novada 9.klašu skolēni ieguva krievu valodas, angļu valodas un Latvijas vēstures eksāmenos, kuros vidējie rezultāti pārsniedza 70%. Gan šajos, gan arī matemātikas eksāmenā abu izglītības iestāžu skolēni uzrādīja krietni labākus rezultātus nekā vidēji Latvijas vispārējās izglītības iestādēs.

Latviešu valodas eksāmenā Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas skolēnu vidējais vērtējums bija 69,90%, savukārt Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošās pamatskolas 9.klases audzēkņu vērtējums bija zemāks – 53,67%, atpaliekot no vidējā rezultāta Latvijas pamatskolās – 63,35%.

4.tabula. 9.klašu centralizēto eksāmenu vidējie rezultāti 2018./2019.m.g.

Mācību priekšmets	Vidējie rezultāti Berģu Mūzikas un mākslas psk. (kārtotāju skaits)	Vidējie rezultāti Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā psk. (kārtotāju skaits)	Vidējie rezultāti Latvijas pamatskolās (vidusskolās)
Matemātika	68.07% (18)	59.67% (24)	52,31% (54,40%)
Latviešu valoda	69.90% (18)	53.67% (24)	63,35% (63,62%)
Angļu valoda	79.59% (17)	79.57% (7)	69,15% (68,94%)
Latvijas vēsture	75.36% (18)	70.93% (24)	61,99% (61,69%)
Krievu valoda	91,00% (1)	82.82% (17)	

Avots: Valsts izglītības satura centrs

Garkalnes novadā ir jaunatnes lietu speciālists, un Garkalnē, Vidzemes šosejā 33b atrodas jaunatnes telpa, kas ir sabiedriska vieta, kur neformālā un pozitīvā vidē iespējams satikties Garkalnes novada jauniešiem, kuriem interesē iepazīties ar citiem aktīviem, radošiem jauniešiem, saturīgi pavadīt brīvo laiku kopā un realizēt idejas. Jauniešiem ir pieejamas šādas aktivitātes: palīdzība skolas un studiju darbu izpildē, radošā darbnīca, rokdarbi, patstāvīgie mēģinājumi vai treniņi mūzikas apguvei, pārgājieni un ekskursijas, tikšanās ar nozīmīgām personām u.c.

Vispārējās izglītības pakalpojumu pieejamība (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 32%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 30%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 38% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierinoši novērtē vispārējās izglītības pieejamību, jo pozitīvu vērtējumu sniedza 51% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

Vispārējās izglītības pakalpojumu kvalitāte (125 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 30%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 25%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 46% respondentu.

Skolēnu pārvadājumu pieejamība (124 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 21%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 18%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 61% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierinoši vērtē skolēnu pārvadājumu pieejamību, jo pozitīvu vērtējumu sniedza 54% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

4. KULTŪRA

Kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kas piedāvā iedzīvotājiem iepazīties un izzināt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un apmeklēt profesionālās mākslas sasniegumus.

4.1. Kultūras centrs ”Berģi”

Kultūras centri ir tradicionālas vietējās sabiedrības tikšanās un kultūras aktivitāšu vietas, un tie joprojām ir sociālās un kultūras dzīves centri. Novadā darbojas kultūras centrs ”Berģi”. Kultūras centra darbības mērķis ir veidot daudzveidīgu, plašu, mūsdienīgu un iedzīvotājiem pieejamu kultūras pakalpojumu klāstu Garkalnes novadā. Iedzīvotājiem nodrošināt kvalitatīvas brīvā laika pavadīšanas un kultūras līdzdalības iespējas. Organizēt efektīvu, uz mērķi orientētu kultūrpārvaldību, kuras centrā ir Garkalnes novada iedzīvotājs. Īstenot Latvijas mēroga un starptautiskas sadarbības kultūras projektus.

Kultūras centrā ir divas zāles – Lielā zāle ar 250 sēdvietām un Mazā zāle ar 70 sēdvietām. Lielajā zālē tiek rīkotas konferences, kā arī svinīgi un izklaides pasākumi. Mazā zāle ir piemērota komercpasākumiem, interešu klubu pasākumiem, to izmanto arī laulību reģistrācijas ceremonijām. Pasākumiem tiek izmantotas arī skolu zāles Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskolā un Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā.

Kultūras centrā darbojas:

- jauktais koris ”Garkalne”,
- jauktais koris ”Pa saulei”,
- jauniešu tautas deju ansamblis ”Ritenītis”,
- vidējās paaudzes deju kolektīvs ”Greizie rati”,
- vidējās paaudzes deju kolektīvs ”Saime”,
- vidējās paaudzes deju kolektīvs ”Madara”,
- bērnu tautas deju kolektīvs ”Pasaciņa”,
- senioru tautas deju kolektīvs ”Baltābele”,
- bērnu vokālais ansamblis ”Skudriņas”
- senioru vokālais ansamblis ”Strauts”,
- rokdarbu pulciņš ”Strauts”,
- interešu klubs ”Pīlādzītis”.

Novada amatiermākslas kolektīvu spektrs ir pietiekoši daudzveidīgs, lai novada iedzīvotāji atbilstoši savām interesēm atrastu radošās izpausmes veidu. Strauji palielinoties iedzīvotāju skaitam, nepieciešams domāt par jaunu bērnu un jauniešu amatiermākslas kolektīvu izveidi.

Kultūras centrs piedāvā kultūras pasākumus visu vecumu iedzīvotāju grupām: valsts svētku pasākumus, gadskārtu tradicionālo svētku svinēšanu, koncertus, teātra izrādes, kino un izstādes.

Kultūras pasākumu pieejamība (124 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 44%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 34%, savukārt neapmeklē pasākumus vai nav viedokļa – 22% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierina kultūras pasākumu pieejamība novadā, jo pozitīvu vērtējumu par kultūras pasākumu pieejamību sniedza 56% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

Kultūras un izklaides pasākumu kvalitāte (124 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 44%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 31%, savukārt neapmeklē pasākumus vai nav viedokļa – 26% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierina kultūras un izklaides pasākumu kvalitāte, jo pozitīvu vērtējumu par kultūras un izklaides pasākumiem sniedza 59% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

4.2. Bibliotēkas

Garkalnes novadā bibliotēku pakalpojumus nodrošina Garkalnes bibliotēka un Upesciema Tautas bibliotēka. Bibliotēku pakalpojumus nodrošina arī Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošajā pamatskolā un Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolā esošās bibliotēkas.

Kopējais grāmatu skaits novada publiskajās bibliotēkās uz 2019.gada beigās bija 12 348 un mācību iestāžu bibliotēkās - 17 610 grāmatas.

5.tabula. Pašvaldības bibliotēku rīcībā esošo resursu raksturojums

	Telpu platība	Lietotāju vietu skaits bibliotēkā	Grāmatu skaits	Seriālizdevumu skaits	Datoru skaits (t.sk., lasītājiem)
Garkalnes novada bibliotēka	150,26	20	7180	1253	4 (3)
Upesciema Tautas bibliotēka	40,7	6	5168	602	2 (1)
Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošās pamatskolas bibliotēka	32,8	18	5891	243	1 (0)
Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas bibliotēka	147	30	11719	0	2 (1)

Avots: Latvijas Nacionālā bibliotēka

Aplūkojot novada bibliotēku kopējā lietotāju (lasītāju), apmeklētāju un izsniegumu skaita izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā, vērojams reģistrēto lietotāju skaita palielinājums un apmeklējumu skaitu samazinājums, skatīt 6.tabulu.

Kopējais lietotāju skaits abās publiskajās bibliotēkās kopš 2014.gada ir palielinājies par 61%, savukārt abās izglītības iestāžu bibliotēkās par 22%. To ir ietekmējis kopējais iedzīvotāju un arī skolēnu skaita palielinājums novadā. Laika periodā kopš 2014.gada ir palielinājies arī kopējais izsniegumu skaits gan abās publiskajās bibliotēkās (par 2%), gan arī abās izglītības iestāžu bibliotēkās (par 12%).

Kopējais apmeklējumu skaits abās publiskajās bibliotēkās kopš 2014.gada ir samazinājies par 10%, savukārt abās izglītības iestāžu bibliotēkās par 18%. Apmeklējumu visbūtiskāk ir ietekmējis digitālo tehnoloģiju (galvenokārt viedtelefonu) attīstība un plašā interneta pieejamība, samazinot tādu bibliotēku apmeklētāju skaitu, kuri izmanto galvenokārt tajās pieejamo datortehniku.

6.tabula. Garkalnes novada bibliotēku darbību raksturojošie rādītāji 2015.-2019.gadā

	Lietotāju skaits	*- t.sk. bērni un jaunieši*	Apmeklējums	*- t.sk. bērni un jaunieši*	Izsniegums	*- t.sk. bērniem un jauniešiem*
2015.g.	1 078	685	18 960	8 487	20 071	9 691
2016.g.	1 218	778	17 238	9 291	19 425	9 482
2017.g.	1 396	925	17 065	11 133	24 006	9 810
2018.g.	1 489	946	15 443	9 561	23 335	n.d.
2019.g.	1 468	870	15 919	10 038	21 561	10 976

Avots: Latvijas Nacionālā bibliotēka

Bibliotēku pakalpojumu pieejamība (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 37%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 14%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 50% respondentu. Kopumā iedzīvotāji ļoti atzinīgi vērtē bibliotēku sniegto pakalpojumu pieejamību, jo pozitīvu vērtējumu par bibliotēku pieejamību sniedza 73% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

Bibliotēku pakalpojumu kvalitāte (125 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 36%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 13%, savukārt neizmanto vai nav viedokļa – 51% respondentu. Kopumā iedzīvotāji ļoti labi vērtē bibliotēku sniegto pakalpojumu kvalitāti, jo pozitīvu vērtējumu par bibliotēkām sniedza 74% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

4.3. Jāņa Jaunsudrabiņa piemiņas istaba

Garkalnes novadā kādu savas dzīves posmu ir dzīvojušas vairākas ievērojamas personas, piemēram, Jānis Jaunsudrabiņš, daudzu bērnu grāmatu autore un māksliniece Margarita Stāraste un politiķis Voldemārs Zāmuēls, kurš no 1917. līdz 1918. gadam bija Latviešu pagaidu nacionālās padomes priekšsēdētājs un 1924. gadā – Latvijas Ministru prezidents.

Jānis Jaunsudrabiņš (1877.–1962.g.) bija atzīts rakstnieks, dzejnieks, tulkotājs un arī gleznotājs. Viņš bija viens no Jaunlatviešiem. Pazīstamākie literārāta darbi ir "Baltā grāmata", triloģija "Aija" un "Jaunsaimnieks un velns".

Garkalnē, Saules ielā 1 atrodas māja, kur rakstnieks dzīvoja no 1938. līdz 1944.gadam. 1991.gada 21.jūnijā pie mājas tika uzstādīts piemiņas akmens un 2011.gadā Garkalnē, Vidzemes šosejā 33B izveidota „Rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa piemiņas istaba". Savukārt 2017.gadā atklāta „Rakstnieka Jāņa Jaunsudrabiņa izziņu taka", kas ved uz ezeriem, kur viņš makšķerējis un kur 1 km garumā ir izvietoti stendi par dabas tēmu – ezeri, augi, putni, sikspārņi, zivis un rakstnieka teicieni par dabu.

Piemiņas istabā iespējams aplūkot fotogrāfijas no rakstnieka dzīves, pat bērnības zīmējumus, uzzināt faktus un notikumus par viņa personību un darbiem, kā arī apskatīt objektus un rīkus, kas bija raksturīgi rakstnieka dzīves laikam. Istabas veidotājas ir ļoti zinošas un spēj plaši stāstīt par katru priekšmetu. Materiālus istabai turpina sarūpēt gan vietējie iedzīvotāji, kas nodod kādu vecāku Jaunsudrabiņa grāmatas kopiju vai piemiņas lietu, gan arī rakstnieka muzejs "Riekstiņi" Neretas novadā.

5. SPORTS

Par sporta jomu novadā ir atbildīgs Garkalnes novada Sporta centrs, tā galvenie uzdevumi ir:

- Nodrošināt sporta pakalpojumu pieejamību;
- Izstrādāt novada sporta pasākumu plānu un nodrošināt tā izpildi;
- Sastādīt gada budžetu sporta funkciju veikšanai, sacensību organizēšanai, balvu fondiem, dalībai turnīros u.c.;
- Sniegt informāciju sabiedrībai ar novada interneta vietnes, avīzes u.c. informācijas avotu starpniecību.

Garkalnes novadā ir ļoti aktīva sporta dzīve, darbojas dažādas sporta komandas un klubi, plaši ir pārstāvēti arī individuālie sporta veidi.

Komandu sporta veidus pārstāv šādas komandas un klubi: regbija klubs "Livonia/Garkalne", futbola klubs "Upesciems", futbola skola "Garkalne", basketbola klubs "Upesciems", basketbola klubs "Varenie runči", veterānu basketbola klubs "Garkalne" un hokeja klubs "Garkalnes patrioti".

Individuālos sporta veidus pārstāv: MTB komanda "Garkalne", sporta klubs "Garkalnes tenisa skola", petanka klubs "Upesciems", jātnieku sporta klubs "Kriķi", jauno jātnieku sporta klubs "Meždruvas –1", autosporta klubs "Garkalne racing", taekvondo, karate, vieglatlētika, ūdensmotocikli, tautas vingrošana, kamanu suņu sports u.c.

Sporta aktivitātēm tiek izmantots Upesciema stadions, kas papildināts ar laukumiem dažādām sporta spēlēm, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošās pamatskolas stadions, Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošās pamatskolas un Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas sporta zāles, tenisa korti u.c. 2020.gada pavasarī atklāta jaunuzbūvētā Berģu Mūzikas un mākslas pamatskola piebūve, kurā atrodas arī jauna sporta zāle.

Garkalnes novada Sporta centrs sadarbībā ar sporta klubiem un citiem sporta jomas pārstāvjiem organizē vairākus desmitus sporta pasākumu gadā. Lielākie pasākumi ir: starptautiskais regbija turnīrs vīriešiem “Garkalnes kauss”, starptautiskais petanka turnīrs “Garkalnes kauss”, Garkalnes ģimenes diena, minifutbola sacensības “Garkalnes kauss” u.c.

Upesciema stadions ir labākais regbija un petanka stadions Latvijā. Stadionā sezonas laikā notiek līdz 50 spēlēm Latvijas čempionātos (katru gadu Latvijā notiek čempionāts Regbijā 15 un Regbijā 7, kā arī Latvijas Kausa izcīņa), kā arī starptautiski turnīri.

Starptautiskas sacensības tiek organizētas arī petankā. Starptautiskajā petanka turnīrā “Garkalnes kauss” 2019.gadā divās dienās Upesciema 34 laukumos sacentās ap 160 petanka spēlētāji no deviņām valstīm: Latvijas, Igaunijas, Lietuvas, Krievijas, Ukrainas, Somijas, Polijas, Lielbritānijas un Mongolijas.

2019.gadā pirmo reizi novadā tika uzsākta jauna tradīcija, organizējot Garkalnes novada ģimeņu sporta dienu. Pasākuma ietvaros pieaugušie un bērni interesantā veidā praktiski darbojoties iepazina četru sporta veidu būtību: futbola, regbija, basketbola un petanka.

Garkalnes novada Sporta centrs regulāri organizē konkursu "Garkalnes novada sporta laureāts", kura mērķi ir popularizēt sabiedrībā sporta pozitīvo ietekmi uz veselīgu dzīvesveidu un apzināt, izvērtēt un apbalvot fiziskās un juridiskās personas par nozīmīgu ieguldījumu un augstu rezultātu sasniegšanu sportā, veselīgas jaunās paaudzes izglītošanu un Garkalnes novada vārda popularizēšanu. Konkursa nominācijas ir šādas: Mūža ieguldījums sportā, Gada sporta atbalstītājs, Gada treneris, Gada labākā komanda, Gada labākā jaunā sportiste, Gada labākais jaunais sportists, Gada labākā sportiste un Gada labākais sportists.

Atbalsts sporta veidu attīstībai un pasākumu organizēšanai tiek organizēts, balstoties uz Garkalnes novada domes 2018.gada 27.februāra saistošajiem noteikumiem Nr.18 „Par atbalsta sniegšanu sporta pasākumu organizēšanai, sporta veidu attīstībai, komandu un nodibinājumu dalībai sacensībās".

Ik gadu atbalsts tiek sniegts ap 20 sporta komandām, klubiem un arī ap 10 individuālo sporta veidu pārstāvjiem. Nozīmīgākie pārstāvētie sporta veidi ir regbijs, futbols, basketbols, hokejs, teniss, jāšanas sports, petanka, MTB riteņbraukšana, cīņas sporta veidi (karate, taekvondo), ūdensmotocikli, kamanu suņu sports, autosports, vieglatlētika, vingrošana u.c.

Novadā pieejamās iespējas nodarboties ar sportu (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 34%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 42%, savukārt nenodarbojas ar sporta aktivitātēm vai nav viedokļa – 23% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierinoši vērtē sporta aktivitāšu pieejamību novadā, jo pozitīvu vērtējumu par sporta aktivitāšu pieejamību sniedza 45% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

Sporta aktivitāšu kvalitāte (123 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 32%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 41%, savukārt neapmeklē sporta aktivitātes un pasākumus vai nav viedokļa – 28% respondentu. Kopumā iedzīvotājus apmierinoši novērtē esošo sporta aktivitāšu kvalitāti, jo pozitīvu vērtējumu par to kvalitāti sniedza 44% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

6. VESELĪBAS APRŪPE, SOCIĀLIE PAKALPOJUMI UN DROŠĪBA

6.1. Veselības aprūpe

Garkalnes novadā atrodas Berģu doktorāts, Garkalnes doktorāts un Upesciema doktorāts. Katrā no doktorātiem ir pieejams ģimenes ārsts. Valsts apmaksātu ārstniecības pakalpojumu sniegšanu nodrošina arī veselības centrs "Baltezers".

Veselības inspekcijas Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā Garkalnes novadā ir reģistrēti 3 ārsti. Ārstu skaits uz 10 000 deklarētajiem iedzīvotājiem ir desmit reizes mazāks par vidējo rādītāju Latvijā un piecas reizes mazāks par vidējo rādītāju Pierīgas reģionā. Šāda situācija ir izveidojusies, jo novada iedzīvotāju ikdiena ir cieši saistīta ar Rīgu, kurā tiek saņemti arī veselības aprūpes pakalpojumi. Rīgā ir reģistrēti 4094 ārsti jeb uz katriem 10 000 iedzīvotājiem - 64,7 ārsti.

7.tabula. Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotāju

	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.
LATVIJA	34,7	34,7	34,8	34,6	34,2
Pierīgas reģ.	15,9	16,0	16,1	15,7	15,1
Garkalnes nov.	7,6	6,3	6,2	4,8	3,5

Avots: Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrs

Nozīmīgs medicīniskās aprūpes pieejamības rādītājs ir ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārsta. 2018.gadā novadā ir reģistrēti 7817 ambulatorie apmeklējumi jeb vidēji 0,9 apmeklējumi uz katru deklarēto iedzīvotāju. Līdzīga situācija ir izveidojusies arī citās Pierīgas pašvaldībās, piemēram, Carnikavas, Babītes, Stopiņu u.c. novados. Savukārt Rīgā ambulatoro apmeklējumu skaits uz vienu deklarēto iedzīvotāju skaitu ir 8,2.

Ambulatoro apmeklējumu skaits Garkalnes novadā ir samazinājies, jo reģistrētais ārstu un ārstu palīgu skaits novadā ir samazinājies no 6 līdz 3.

Garkalnes novadā mājas vizīšu skaits ir vidēji 4% no ambulatoro apmeklējumu skaita jeb 368 vizītes gadā, skat. 8.tabulu.

8.tabula. Ambulatoro apmeklētāju skaits pie ārstiem

Gads	Ambulatorie apmeklējumi kopā	Ambulatorās pieņemšanas	Mājas vizītes	Ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju
2014.g.	12 545	12 069	476	1,6
2015.g.	8 416	8 105	311	1,1
2016.g.	6 628	6 423	205	0,8
2017.g.	8 564	8 166	398	1,0
2018.g.	7 817	7 365	452	0,9

Avots: Slimību profilakses un kontroles centrs

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 26%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 47%, savukārt neizmanto šos pakalpojumus vai nav viedokļa – 27% respondentu. Kopumā iedzīvotājus neapmierina veselības aprūpes pieejamība novadā, jo pozitīvu vērtējumu par veselības aprūpes pieejamību sniedza 35% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

Veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāte (125 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 33%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 41%, savukārt neizmanto veselības aprūpes pakalpojumus vai nav viedokļa – 26% respondentu. Kopumā iedzīvotāji apmierinoši vērtē veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti, jo pozitīvu vērtējumu par veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti sniedza 45% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

6.2. Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība

Garkalnes novadā sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus iedzīvotājiem organizē un sniedz Sociālais dienests ar pieciem darbiniekiem. Sociālā dienesta struktūrvienības ir Garkalnes Dienas centrs un Upesciema Dienas centrs.

Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu krīzes situācijā nonākušām trūcīgajām un maznodrošinātām personām, lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā.

Sociālās palīdzības pabalstiem, sociālajiem pakalpojumiem un cita veida palīdzībai 2018.gadā izlietoti 424 835 eiro. Lielākā izlietotā budžeta daļa ir pašvaldības atbalsta pasākumi un kompensācijas. Lielākā daļa finansējuma ir izlietota bērnu pusdienu apmaksai izglītības iestādēs un transporta izdevumu kompensācijām nestrādājošiem pensionāriem un nestrādājošiem 3.grupas invalīdiem, kā arī vienam no vecākiem trūcīgā/ maznodrošinātā ģimenē ar bērniem.

9.tabula. Pašvaldības budžeta izdevumi sociālā atbalsta pasākumiem

	Pašvaldības budžeta izdevumi sociālā atbalsta pasākumiem	No tā		
		sociālā palīdzība	no pašvaldības budžeta līdzekļiem apmaksātie sociālie pakalpojumi	citi atbalsta pasākumi un kompensācijas iedzīvotājiem
2014.g.	352 954	90 556	59 497	202 901
2015.g.	391 534	89 191	73 754	228 589
2016.g.	398 313	88 944	74 094	235 275
2017.g.	422 629	88 514	55 716	278 399
2018.g.	424 835	69 754	85 519	269 562

Avots: Sociālais dienests, Labklājības ministrija

Pašvaldības pirktajiem sociālajiem pakalpojumiem izlietoti 85 519 eiro, ko veido ilgstoša sociālā aprūpe institūcijās (53 548 eiro), bērnu ilgstoša sociālā aprūpe institūcijās (16 047 eiro), īslaicīgie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem (6980 eiro) un citi pakalpojumi.

Garkalnes novada pašvaldība nodrošina šādus nacionāla līmeņa normatīvajos aktos noteiktos sociālos pabalstus – pabalstu garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai (GMI pabalsts) un dzīvokļa pabalstu.

GMI pabalstu piešķir ģimenēm vai atsevišķi dzīvojošām personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ negūst pietiekamus ienākumus un kuras atzītas par trūcīgām. Šis pabalsts nodrošina katram ģimenes loceklim garantēto minimālo ienākumu līmeni. 2018.gadā tas bija noteikts 53 eiro mēnesī. Pašvaldības atsevišķām iedzīvotāju grupām var noteikt paaugstinātu GMI līmeni. Garkalnes novadā pensionāriem un invalīdiem GMI līmenis noteikts 128,06 eiro apmērā. Par trūcīgām personām, kuru ienākumi nepārsniedz 128,06 eiro mēnesī, 2018.gadā atzītas 130 personas, kas ir 1,4% no visiem pašvaldības iedzīvotājiem. Maznodrošinātas personas ienākumu līmenis pašvaldībā noteikts 90% apmērā no valstī noteiktās minimālās darba algas attiecīgajā kalendārajā gadā un 2018.gadā bija 387 eiro vienai personai mēnesī. Minimālā alga arī 2019. un 2020.gadā saglabājās nemainīga – 430 eiro.

Laika periodā no 2014.gada līdz 2018.gadam GMI pabalstu katru gadu saņēma vidēji 58 ģimenes (88 personas). 2018.gadā garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai pašvaldība katrai no 74 personām piešķīra 269,21 eiro, kas tika izmaksāti 7 mēnešu laikā.

10.tabula. Pabalsts garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai

	Izlietotie līdzekļi	Ģimeņu skaits	Personu skaits	Vidējais GMI pabalsts vienai personai gadā	Vidējais GMI pabalsts vienai personai mēnesī	Vidējais GMI pabalsta saņemšanas ilgums
2014.g.	21 575	67	114	189,25	31,44	6,02
2015.g.	20 161	60	98	205,72	37,40	5,50
2016.g.	20 913	55	73	286,48	43,01	6,66
2017.g.	20 715	56	81	255,73	39,59	6,46
2018.g.	19 921	52	74	269,21	37,49	7,18

Avots: Sociālais dienests, Labklājības ministrija

Dzīvokļa pabalsta (centralizētās apkures izdevumu pabalsts un pabalsts kurināmā iegādei) saņēmēju skaits ir lielāks, nekā GMI saņēmēju skaits. Laika periodā no 2014.gada līdz 2018.gadam dzīvokļa pabalstu katru gadu vidēji saņēma 99 ģimenes (153 personas). Dzīvokļa pabalsts tiek piešķirts vienu reizi kalendārajā gadā. 2018.gadā pašvaldība katrai no 115 personām piešķīra dzīvokļa pabalstu 156,78 eiro apmērā.

11.tabula. Dzīvokļa pabalsts

	Izlietotie līdzekļi	Ģimeņu skaits	Personu skaits	No tā		
				īres un komunālo maks. segšanai	kurināmā iegādei	citu saistītu izdevumu segšanai
2014.g.	21451	102	181	7848	13247	356
2015.g.	20954	103	162	6931	12465	1558
2016.g.	19095	98	149	5796	12801	498
2017.g.	23665	109	158	8097	13807	1761
2018.g.	18030	84	115	6759	10210	1060

Avots: Sociālais dienests, Labklājības ministrija

Ja ir apmierināts pašvaldības iedzīvotāju pieprasījums pēc pabalsta garantētā minimālā ienākumu līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsta, pašvaldība, izvērtējot personas (vai ģimenes) ienākumus, ir tiesīga no pašvaldības pamatbudžeta izmaksāt arī citus pabalstus personas (vai ģimenes) pamatvajadzību apmierināšanai.

Citi sociālie pabalsti ir noteikti Garkalnes novada domes 2013.gada 26.marta Saistošajos noteikumos Nr.6 „Par Sociālo palīdzību Garkalnes novadā" (ar grozījumiem). Galvenie no tiem ietver pabalstu medicīnas pakalpojumu apmaksai un veselības aprūpei, pabalstu ēdināšanai un pabalstu mācību piederumu iegādei. Pēdējos piecos gados (2014.-2018.g.) pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktie citi sociālās palīdzības pabalsti personas pamatvajadzību nodrošināšanai galvenokārt ir tikuši izlietoti veselības aprūpei – vidēji 66% no kopējā izlietotā finansējuma.

12.tabula. Pašvaldības saistošajos noteikumos noteiktie citi sociālās palīdzības pabalsti

	Izlietotie līdzekļi - kopā	Ģimeņu skaits	Personu skaits	ēdienam	veselības aprūpei	obligātajai izglītībai
2014.g.	32843	185	271	3772	23808	5263
2015.g.	38035	215	335	7262	23545	7228
2016.g.	37349	204	318	5915	24403	7031
2017.g.	39180	216	338	5437	25334	8409
2018.g.	29310	189	289	5124	19730	4456

Avots: Sociālais dienests, Labklājības ministrija

Pašvaldības saistošajos noteikumos ir noteikti arī pabalsti, kurus piešķir bez personas (vai ģimenes) ienākumu testēšanas, piemēram, pabalsti krīzes situācijā nonākušajiem, pabalsti audžuģimenēm, pabalsti bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem (pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās) un tml. 2018.gadā šādiem pabalstiem tika izlietoti 2493 eiro, kurus saņēma 8 personas. Ar katru gadu samazinās šādiem pabalstiem izlietotā finansējuma apjoms un saņēmēju skaits. 2020.gada pavasarī daudzās pasaules valstīs, tai skaitā arī Latvijā noteiktie pārvietošanās ierobežojumi vīrusa Covid-19 pandēmijas sakarā, var būtiski ietekmēt iedzīvotāju nodarbinātību, un attiecīgi arī materiālo stāvokli. Vismaz 2020.gadā būtiski palielinot pašvaldības izdevumus sociālās palīdzības nodrošināšanai.

Novadā esošie Dienas centri nodrošina labiekārtotas un mājīgas telpas brīvā laika pavadīšanai: piedalīties izklaidējošos un izglītojošos tematiskos pasākumos, interešu grupu nodarbībās (dejas, vingrošana, muzikāli attīstošas nodarbības bērniem u.c.), lekcijās, semināros. Dienas centrā ir iespēja izmantot datorus ar interneta pieslēgumu.

Dienas centri realizē pašvaldības iedzīvotāju saziedoto lietoto apģērbu un sadzīves priekšmetu apmaiņas akciju „No sirds uz sirdi", kurus nodod tālāk trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm. Garkalnes Dienas centrs nodrošina friziera pakalpojums (trūcīgām un maznodrošinātām personām, invalīdiem, pensionāriem un daudzbērnu ģimenēm), tajā arī darbojas Zupas Virtuve (no septembra līdz maijam).

Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamība (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 24%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 22%, savukārt neizmanto šos pakalpojumus vai nav viedokļa – 54% respondentu. Kopumā iedzīvotāji apmierinoši vērtē sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamību novadā, jo pozitīvu vērtējumu par sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu pieejamību sniedza 52% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

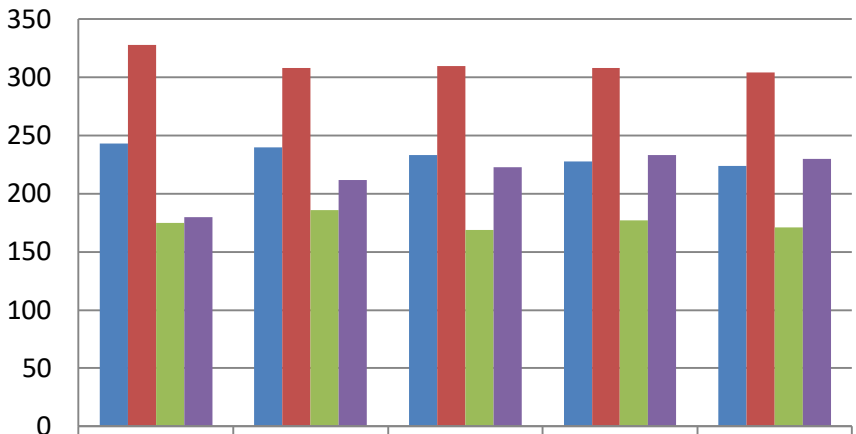
Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāte (124 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 24%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 21%, savukārt neizmanto sociālās palīdzības un sociālos pakalpojumus vai nav viedokļa – 55% respondentu. Kopumā iedzīvotāji apmierinoši novērtē sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti, jo pozitīvu vērtējumu par sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu kvalitāti sniedza 55% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

6.3. Sabiedriskā kārtība un drošība

Laika periodā no 2014. līdz 2018.gada Garkalnes novadā reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits ir pieaudzis no 141 līdz 192, jeb par 36%.

Noziedzīgo nodarījumu skaits ir līdzīgs rādītājiem Latvijā kopumā, un kopš 2017.gada to nedaudz pārsniedz. Rēķinot uz 10 000 iedzīvotāju skaitu, Garkalnes novadā 2018.gadā reģistrēto noziegumu īpatsvars bija 230. Latvijā uz katriem 10 000 iedzīvotājiem 2018.gadā tika reģistrēti vidēji 224 noziedzīgi nodarījumi, Pierīgas reģionā – 171 un Rīgā – 304.

Novadā ir jāpievērš uzmanība noziedzīgo nodarījumu skaita pieauguma tendencēm, Laika periodā no 2010.gada Latvijā reģistrēto noziedzīgo nodarīju skaits uz katriem 10 000 iedzīvotājiem ir samazinājies par 8%, Rīga tas ir samazinājies par 9%, Pierīgas reģionā samazinājies par 12%, savukārt Garkalnē tas ir palielinājies par 10%. Noziedzīgo nodarījumu īpatsvars ir pieaudzis arī citās turīgajās Pierīgas pašvaldībās, kurās iedzīvotāji dzīvo galvenokārt privātmājās, piemēram, Jūrmalā, Mārupes novadā u.c.

	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.
LATVIJA	243	240	233	228	224
Rīga	328	308	310	308	304
Pierīgas reģions	175	186	169	177	171
Garkalnes novads	180	212	223	233	230

13.attēls. Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaita izmaiņas uz 10 000 iedz.

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Garkalnes novadā sabiedrisko kārtību un drošību nodrošina Garkalnes novada Pašvaldības policija. Pašvaldības policija kontrolē Garkalnes novada saistošo noteikumu un citu normatīvo aktu ievērošanu, kā arī aizsargā personu brīvību, dzīvību un īpašumus, garantē personu sabiedrisko drošību.

Garkalnes novada Pašvaldības policija ir izveidota 2011.gadā, 2020.gada sākumā tajā strādāja 6 darbinieki: Pašvaldības policijas priekšnieks, 1 vecākais inspektors un 4 inspektori.

Laika periodā no 2016. līdz 2019.gadam Garkalnes novada Pašvaldības policija katru gadu veica vidēji 96 reidus sadarbībā ar Valsts policiju, izbrauca 559 reizes, reaģējot uz saņemtajām sūdzībām. Tāpat katru gadu Valsts policijā tika nogādātas vidēji 19 aizturētās personas. Vidēji gadā tika sastādīti 425 administratīvo pārkāpumu protokoli, kas visbiežāk tika sastādīti par Ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu, teritorijas un būvju uzturēšanas un kopšanas prasību pārkāpšanu (ilgstoši nepļauta zāle, būvgruži u.c.) un dabas lieguma „Garkalnes meži" prasību neievērošanu.

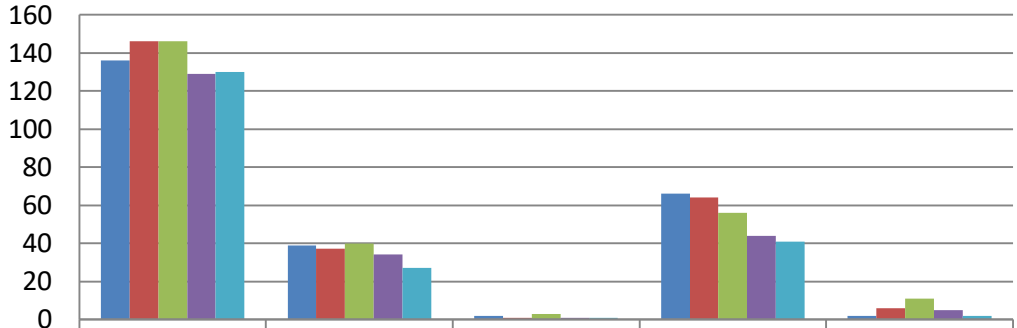
13.tabula. Garkalnes novada Pašvaldības policijas sastādīto administratīvo pārkāpumu protokolu, izbraukumu un reidu skaits 2016.-2019.gadā

	2016.g.	**2017.g.**	**2018.g.**	**2019.g.**
Sastādīti administratīvo pārkāpumu protokoli	**581**	**472**	**326**	**320**
-t.sk. par Ceļu satiksmes noteikumu neievērošanu	273	182	108	116
-t.sk. par teritorijas un būvju uzturēšanas un kopšanas prasību pārkāpšanu	79	103	85	49
-t.sk. par dabas lieguma "Garkalnes meži"	121	131	42	98

prasību pārkāpšanu				
-t.sk. par dzīvnieku labturības noteikumu pārkāpšanu	19	12	29	22
Izbraukumu skaits pēc saņemtajām sūdzībām	**352**	**361**	**783**	**739**
Aizturētas personas un nogādātas Valsts policijā	**15**	**13**	**26**	**21**
Nogādātas drošā vidē personas, kuras nespēj pastāvīgi pārvietoties	**17**	**28**	**21**	**27**
Reidi, t.sk. kopā ar Valsts policijas darbiniekiem un citiem dienestiem	**98**	**95**	**96**	**94**

Avots: Garkalnes novada Pašvaldības policija

Garkalnes novadā gadā notiek vidēji 137 ceļu satiksmes negadījumi, no kuriem 26% ir ar cietušajiem. Novadā notikušo ceļu satiksmes negadījumu skaitam un cietušo skaitam ir tendence nedaudz samazināties. Šīs tendences ir pozitīvākas par kopējo situāciju valstī, jo Latvijā reģistrēto ceļu satiksmes negadījumu skaits pēdējo piecu gadu laikā ir palielinājies par vidēji 5% gadā. Gan valstī kopumā, gan Garkalnes novadā ir samazinājies smago negadījumu skaits, kuros ir gājuši bojā cilvēki.

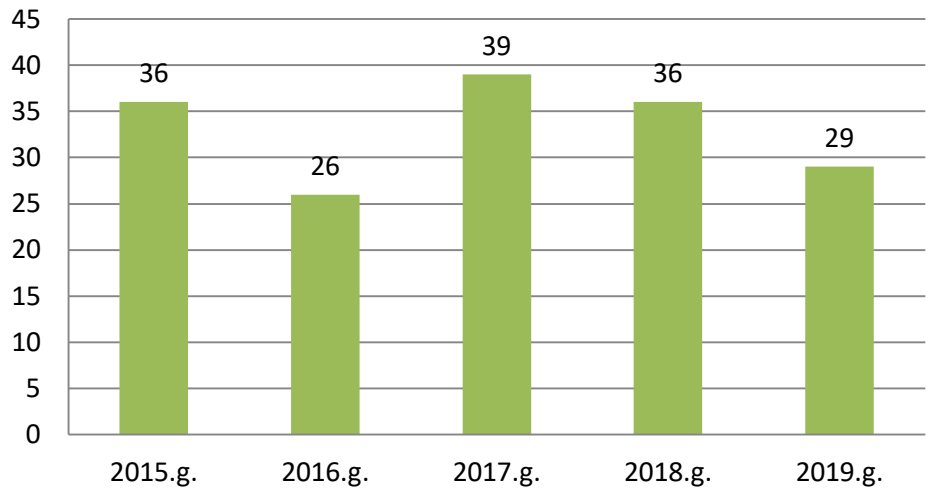

	CSNg (kopā)	CSNg ar cietušajiem	Gājuši bojā	Ievainoti	T.sk. smagi ievainoti
2014.g.	136	39	2	66	2
2015.g.	146	37	1	64	6
2016.g.	146	40	3	56	11
2017.g.	129	34	1	44	5
2018.g.	130	27	1	41	2

14.attēls. Ceļu satiksmes negadījumu statistika Garkalnes novadā 2014.-2018.gadā

(Avots: Ceļu satiksmes drošības direkcija)

Saskaņā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta datiem, laikā no 2015.gada līdz 2019.gadam Garkalnes novadā ir bijuši vidēji 33 ugunsgrēki gadā (skat. 15.attēlu). Šo gadu laikā notikušajos 166 ugunsgrēkos ir gājušas bojā 6 un cietušas trīs personas. 2018.gadā novadā notika divi traģiski ugunsgrēki, kuros bojā gāja piecas personas. Arī 2019.gada aprīlī novadā notikušā ugunsgrēkā bojā gāja viena persona. Gada laikā ugunsdzēsēji dodas dzēst vidēji 5 kūlas ugunsgrēkus.

15.attēls. Ugunsgrēku skaits Garkalnes novadā 2015.-2019.gadā

(Avots: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests)

Sabiedriskās kārtības nodrošināšanas kvalitāte (122 aptaujas respondents) apmierina vai drīzāk apmierina 41%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 43%, savukārt nav viedokļa – 16% respondentu. Kopumā iedzīvotāji apmierinoši novērtē sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, jo pozitīvu vērtējumu par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu sniedza 49% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

7. TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

7.1. Transporta infrastruktūra

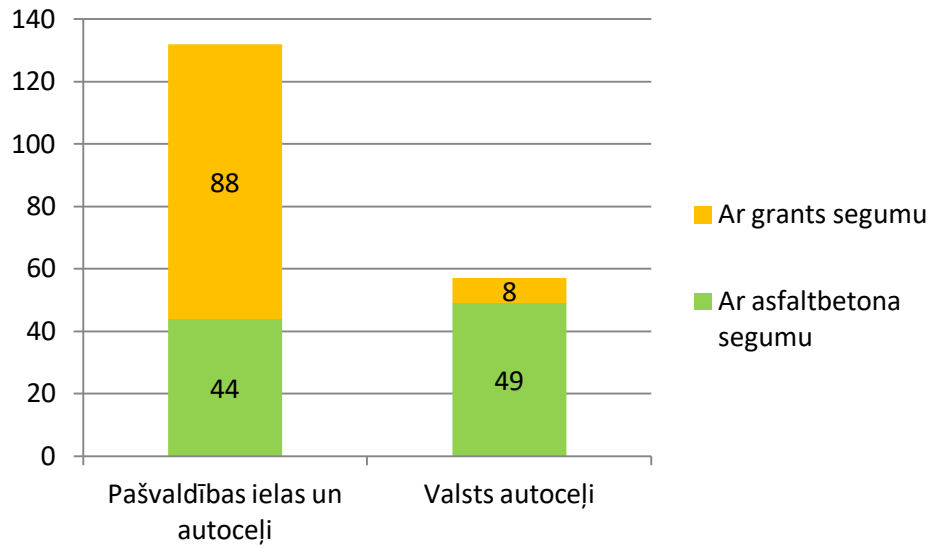
Garkalnes novada apdzīvotās vietas pieder pie Latvijas visērtāk sasniedzamām gan no citiem Latvijas reģioniem, gan ārvalstīm. Novada teritoriju šķērso trīs valsts galvenie autoceļi, kas vienlaikus ir arī E-ceļu tīkla starptautisko automaģistrāļu maršruti. Tie ir autoceļš A1 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) (E67), autoceļa A4 Rīgas apvedceļš (Baltezers – Saulkalne) (E67) un autoceļš A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaicene) (E77).

Haotiskais ielu tīkls un ielu sliktā kvalitāte ir viena no galvenajām problēmām visos novada ciemos. Garkalnes novada ciemu vēsturiskajās apbūves teritorijās lielākā daļa ielu neatbilst normatīvo aktu prasībām – tām ir nepietiekošs brauktuvju platums, nav izbūvētas gājēju ietves, ielu segums ir sliktā stāvoklī, trūkst apgaismojums, nav risināta lietus ūdeņu savākšana. Savukārt jaunās apbūves teritorijās nav izveidots skaidrs un loģisks ielu tīkls. Haotiskais plānojums un daudzie strupceļi sarežģī orientēšanos, apgrūtina piekļūšanu īpašumiem un komunikāciju ierīkošanu, radot neērtības gan iedzīvotājiem, gan pašvaldības dienestiem un apdraudot satiksmes drošību. Tā kā savlaicīgi nav notikusi kompleksa ielu tīkla plānošana, nosakot ielu hierarhiju, nav veikta arī maģistrālo ielu izbūve, ievērojot atbilstošos parametrus. Esošās ciešās apbūves dēļ nav iespējams veikt ielu rekonstrukciju, lai to parametri un profili būtu atbilstoši noteiktajai kategorijā un ielas spētu pildīt atbilstošās funkcijas.

Lai nodrošinātu optimālu transporta organizāciju gan ciemu teritorijās, gan to savstarpējā sasaistē, kā viena no prioritātēm ir regulāras investīcijas transporta infrastruktūras uzlabošanā, veidojot jaunas maģistrālās ielas un atjaunojot braucamās daļas segumu, izbūvējot ietves, ierīkojot apgaismojumu un lietus ūdeņu savākšanas sistēmas.

Pietiekami blīvs un kvalitatīvs autoceļu tīkls ir viens no galvenajiem priekšnoteikumiem efektīvai administratīvās teritorijas saimnieciskajai darbībai un iedzīvotāju pārvietošanās vajadzību apmierināšanai. Saskaņā ar likumu „Par autoceļiem" autoceļus pēc to nozīmes iedala valsts, pašvaldības, komersantu un māju ceļos.

Valsts un pašvaldības autoceļu un ielu kopējais garums novada teritorijā ir 189 kilometri, no tiem valsts autoceļu garums ir 57 kilometri, savukārt pašvaldības autoceļu un ielu garums ir 132 kilometri. 93 kilometri novadā esošo ceļu un ielu ir ar asfaltbetona segumu, kas ir 49% no kopējā autoceļu un ielu garuma. No valsts autoceļiem ar asfaltbetona segumu ir 86%, savukārt no pašvaldības autoceļiem un ielām ar asfaltbetona segumu ir tikai 33% no kopējā to garuma.

16.attēls. Valsts un pašvaldības autoceļu un ielu garums un segums

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

Pašvaldības finansējums autoceļu un ielu uzturēšanai pēdējo gadu laikā ir bijis vidēji 130 000 eiro gadā, skat. 14.tabulu. Par šo finansējumu tiek veikta grants seguma ceļu greiderēšana un arī atsevišķu pašvaldības ceļu posmu apstrāde ar pretputekļu materiālu.

14.tabula. Pašvaldības ielu un ceļu finansēšanas līdzekļu izmantošana, eiro

	2014.g	2015.g	2016.g	2017.g	2018.g
Pašvaldības ielu un ceļu uzturēšanas izdevumi	108 678	134 476	134 376	134 376	138 281

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Garkalnes novadā strauji palielinās transportlīdzekļu skaits. Uz 2020.gada 1.janvāri novadā bija reģistrēti 5101 transportlīdzekļi, no kuriem 3925 jeb 77% bija vieglie transportlīdzekļi, skat. 15.tabulu. Piecu gadu laikā reģistrēto transportlīdzekļu skaits ir pieaudzis par 21%, kas ir saistāms kopējo iedzīvotāju skaita pieaugumu novadā un ekonomiskās situācijas uzlabošanos valstī.

15.tabula. Novadā reģistrēto (uzskaitē esošo) transportlīdzekļu veidi 2016.-2020.gadā

	Vieglie	Kravas	Autobusi	Motocikli, mopēdi, tricikli, kvadricikli	Kopā
01.2016	3298	349	14	279	4202
01.2017	3325	358	17	298	4284
01.2018	3549	375	17	313	4590
01.2019	3714	374	23	335	4798
01.2020	3925	382	25	394	5101

Avots: CSDD

Novada teritoriju no novada robežas ar Rīgas pilsētu līdz robežai ar Vangažu pilsētu šķērso neelektrificēta A/S „Latvijas Dzelzceļš" dzelzceļa līnija Rīga – Valga (18,6 km garā posmā). Pa dzelzceļu notiek gan pasažieru, gan kravu pārvadājumi. Dzelzceļa līnija iet paralēli autoceļam A2, krustojot to pie Garkalnes ciema. 0,5 km attālumā no Krievupes stacijas dzelzceļa līnijai Rīga – Valga pieslēdzas 1,3 km garš privātais (pieder SIA „KR.V.") dzelzceļa posms, pa kuru tiek veikti dažādi kravu pārvadājumi. Novada teritorijā pasažieru vilciens piestāj stacijā „Garkalne", nodrošinot dienā vidēji 10 reisus uz Rīgu un arī atpakaļ.

Ielu un ceļu tehniskais stāvoklis (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 20%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 80% respondentu.

Gājēju ietvju un veloceliņu tehniskais stāvoklis (125 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 24%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 74% respondentu, savukārt nav viedokļa – 2% respondentu.

Ielu apgaismojuma kvalitāte (125 respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 49%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 50%, savukārt nav viedokļa – 1% respondentu.

Kopumā iedzīvotājus neapmierina ielu un ceļu infrastruktūras tehniskais stāvoklis, jo pozitīvu vērtējumu par ielu un ceļu tehnisko stāvokli sniedza 20%, par gājēju ietvēm un velo celiņiem – 24%, savukārt par ielu apgaismojuma kvalitāti pozitīvu vērtējumu sniedza 49% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

7.2. Komunālie pakalpojumi

Garkalnes novadā komunālos pakalpojumus nodrošina pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss", pašvaldības SIA "Garkalnes inženiertīkli" un SIA "Garkalnes Ūdens".

Pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss" nodrošina ūdenssaimniecības, siltumapgādes, atkritumu apsaimniekošanas, pašvaldības teritorijas un ceļu uzturēšanas pakalpojumus, savukārt pašvaldības SIA "Garkalnes inženiertīkli" un SIA "Garkalnes Ūdens" nodrošina ūdenssaimniecības pakalpojumus. SIA "Garkalnes Ūdens" 2009.gadā dibināja Garkalnes novada un Ādažu novada pašvaldības, Garkalnes novada pašvaldības līdzdalības apmērs uzņēmumā ir 81,4%.

7.2.1. Ūdenssaimniecība

Ūdenssaimniecības pakalpojumus Garkalnē nodrošina pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss", Upesciemā, Langstiņos, Berģos un Amatniekos tos nodrošina pašvaldības SIA "Garkalnes inženiertīkli", savukārt SIA "Garkalnes Ūdens" ūdenssaimniecības pakalpojumus nodrošina Bukultos, Baltezerā un Priedkalnē, kā arī Ādažu novada Alderos un Baltezerā.

Garkalnes novadam ir izstrādāts ūdenssaimniecības attīstības plāns līdz 2023.gadam, kas aptver visas novada apdzīvotās vietas un paredz pieslēgt centralizētai ūdensapgādes sistēmai 80% no visām novada mājsaimniecībām. Ilgtermiņā plānots novērst visus iespējamos piesārņojuma riskus no lokāla rakstura notekūdeņu iekārtām, kurām ir tieša attīrīto notekūdeņu izplūde atklātās ūdens tilpnēs.

Pēdējo gadu laikā ar Eiropas Savienības Kohēzijas Fonda un ERAF atbalstu ir realizēti ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstības projekti Baltezerā, Bukultos, Priedkalnē un Upesciemā. Bukultos, Baltezerā un Priedkalnē notekūdeņi tiek novadīti SIA "Rīgas Ūdens" piederošajā centralizētajā kanalizācijas tīklā.

16.tabula. Centralizēto ūdensapgādes pakalpojumu saņemšanas vietas un saņēmēju skaits

Apdzīvotā vieta	Ūdensapgādes tīklu garums, km (stāvoklis)	Pakalpojumu saņēmēju skaits	
		Iedzīvotāju skaits	Iestādes un uzņēmumi
Garkalne	ciemats Kodes – 1,7 km (apmierinošs)	44	0
	Saules iela 30c (slikts)	58	2
	Graudiņu iela 6a – 0,425 km (ļoti labs)	24	0
	Vidzemes šoseja 1D (apmierinošs, ārējo tīklu nav)	0	7
Berģi	0,8 km (daļa ļoti sliktā stāvoklī)	60	0
Upesciems	3,4 km (ļoti slikts)	950	3
Bukulti	6,0 km (jauni)	396	2
Langstiņi	3,0 km (ļoti slikts)	180	3
Sunīši	Mucenieki daudzdzīvokļu mājas (slikts)	9	0
Baltezers	2,2 km (labs)	530	1
Priedkalne	0,8 km (nolietoti)	39	1

Avots: Pašvaldības kapitālsabiedrības

2019.gadā ES KF līdzfinansētā projekta "Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Baltezerā, 2.kārta" ietvaros tika izbūvēti jauni kanalizācijas tīkli Baltezera aglomerācijā. Notika arī aktīvs darbs ar jaunu klientu pieslēgšanu izbūvētajai kanalizācijas sistēmai.

Garkalnes novadā dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Atbilstoši Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem, Garkalnes novadā ir 14 artēziskie urbumi. Ūdens ņemšanas apjomi no artēziskajiem urbumiem katru gadu palielinās, skat. 17.tabulu. Tie iedzīvotāji, kas nesaņem dzeramo ūdeni no artēziskajiem urbumiem, izmanto gruntsūdens akas.

17.tabula. Ūdens ņemšana Garkalnes novadā, tūkst.m^3

	Kopā ņemtais no dabīgajiem ūdens avotiem	Pazemes	Lietus ūdeņi	Virszemes	Vietu skaits
2016.g.	109,478	36,887	72,591	0	10
2017.g.	114,217	69,435	44,782	0	10
2018.g.	140,623	97,907	42,716	0	14

Avots: LVĢMC Valsts statistikas pārskats „2-Ūdens"

No kopējā ūdens patēriņa novadā, 87% sastāda tā lietošana komunālajām un sadzīves vajadzībām.

Atbilstoši Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datiem, Garkalnes novadā kopumā ir 11 bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

18.tabula. Novada centralizētās sadzīves kanalizācijas sistēmas raksturojums

Teritorija	Attīrīšanas ierīces tips	Kanalizācijas tīklu kopgarums, km
Garkalne	ciemats Kodes - bioloģiskās NAI (jauda 45 m^3/dnn)	1,57 km
	ciemats Sporta iela - Bioloģiskās NAI (jauda 30 m^3/dnn)	n.d.
	Upes iela 8 - Bioloģiskās NAI (jauda 14 m^3/dnn)	n.d.
	Garkalnes MVP (Vidzemes šoseja 34) - bioloģiskās NAI (jauda 14 m^3/dnn)	n.d.
Berģi	Centralizēti, 20% no ciema iedzīvotājiem	2,6 km
Upesciems	Centralizēti, 75% no ciema iedzīvotājiem	7 km
Bukulti	nav	16 km
Baltezers	nav	10 km
Priedkalne	nav	4 km
Amatnieki	Biodry	1,455 km

Avots: Pašvaldības kapitālsabiedrības

Ciemos ne visiem iedzīvotājiem ir nodrošināta centralizēta sadzīves kanalizācijas sistēma, tādēļ daļai iedzīvotāju pie mājām ir sava sadzīves kanalizācijas notekūdeņu krājtvertnes vai septiķi. No šīm sadzīves kanalizācijas krājtvertnēm notekūdeņus savāc un ar asenizācijas mašīnām nogādā uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Decentralizētos kanalizācijas pakalpojumus Garkalnes novadā organizē pamatojoties uz Garkalnes novada domes 29.01.2019. saistošajiem noteikumiem Nr.31 "Decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtība", asenizatoru reģistrā iekļaujot novada teritorijā pakalpojumu sniedzošos uzņēmumus.

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamība un kvalitāte (124 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 33%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 32%, savukārt neizmanto šos pakalpojumus vai nav viedokļa – 36% respondentu. Kopumā iedzīvotāji labi vērtē centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamību un kvalitāti novadā, jo pozitīvu vērtējumu par šo pakalpojumu pieejamību sniedza 51% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

7.2.2. Siltumapgāde

Garkalnes novadā centralizētā apkures sistēma ir Garkalnē un Upesciemā. Citos novada apdzīvotajos centros tiek lietota lokālā apkure, arī ražošanas un darījumu objekti izmanto lokālās apkures sistēmas.

Turpmāk nav plānots būtiski palielināt esošo centralizēto siltumtīklu apjomus un paredzams, ka arī turpmāk dominēs individuālie siltumapgādes risinājumi. Nākotnē priekšroka tiks dota videi draudzīgiem siltuma enerģijas ieguves avotiem un atjaunojamo dabas resursu izmantošanai.

19.tabula Novada centralizētās siltumapgādes infrastruktūras raksturojums

Teritorija	Teritorija	Katlu mājas jauda, MW	Kurināmā veids	Apkurināmā platība, m^2	Siltuma zudumi sistēmā
Garkalne	Meža iela	0,038	Kokskaidu granulas	408,4	Nav
	Upes iela	0,2	Kokskaidu granulas (rez. - dīzeļdegvielas)	2077,6	Nav
	Garkalnes MVP un PII „Skudriņas”	0,3 un 0,2	Kokskaidu granulas (rez. - dīzeļdegvielas)	4098,8	Nav
	Vidzemes šoseja 1D	0,105	Dīzeļdegviela	609,53	Nav
	Sēņu iela 7	n.d.	Propāna gāze	211,37	Nav
Upesciems	Skolas iela 10	n.d.	Dabasgāze	388,50	Nav
	Upesciems 2	0,75	Dabasgāze	7690,9	3%

Avots: Pašvaldības SIA ”Garkalnes Komunālserviss”

Pašvaldības iestādēm un dzīvojamajām mājām centralizētās apkures sistēmas katlumājām tiek izmantoti galvenokārt dabai draudzīgi materiāli – kokskaidru granulas un dabasgāze.

20.tabula Novada centralizētās siltumapgādes infrastruktūras raksturojums

Teritorija	Teritorija	Pie centralizētās siltumapgādes pieslēgto ēku skaits	Pakalpojumu saņēmēju skaits	
			Iedzīvotāji	Iestādes un uzņēmumi
Garkalne	Meža iela 2	1	12	0
	Upes iela	2	43	0
	Garkalnes MVP	2	0	2
	Vidzemes šos. 1D	1	0	7

	Sēņu iela 7	1	6	0
Upesciems	**Skolas iela 10**	1	5	2
	Upesciems 2	7	62	3

Avots: Pašvaldības SIA ”Garkalnes Komunālserviss”

Apkures sezona ir no oktobra līdz maijam, ņemot vērā katra gada klimatiskos apstākļus.

Energoefektivitātes nolūkos ēkas tiek siltinātas. Iedzīvotāji siltina individuālās dzīvojamās mājas, arī esošajās pašvaldības ēkas tiek veikti energoefektivitātes uzlabošanas darbi.

Centralizētās siltumapgādes pakalpojumu pieejamība (123 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 17%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 15%, savukārt neizmanto šos pakalpojumus vai nav viedokļa – 67% respondentu. Kopumā iedzīvotāji apmierinoši vērtē centralizētās siltumapgādes pakalpojumu pieejamību, jo pozitīvu vērtējumu par šo pakalpojumu pieejamību sniedza 53% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.

7.2.3. Atkritumu apsaimniekošana

Garkalnes novadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nodrošina pašvaldības SIA ”Garkalnes Komunālserviss”. Pierīgas atkritumu apsaimniekošanas reģionā, kurā ietilpst arī Garkalnes novads, radīto atkritumu noglabāšanu un atkritumu priekšapstrādi pirms noglabāšanas nodrošina Stopiņu novadā esošais poligons "Getliņi”, kuru apsaimnieko SIA ”Getliņi Eko”.

Garkalnes novadā ir spēkā 2011.gada 29.novembra saistošie noteikumi Nr.7 "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Garkalnes novadā", kas nosaka sadzīves atkritumu apsaimniekošanas kartību Garkalnes novada administratīvajā teritorijā. Saistošie noteikumi nosaka, ka Garkalnes novada administratīvā teritorija ir viena atkritumu apsaimniekošanas zona, tāpēc visiem atkritumu radītājiem novada administratīvajā teritorijā ir pienākums noslēgt līgumu ar pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss” par regulāru atkritumu konteineru izvešanu. Atkritumi privātmājās, dvīņu un rindu mājās (katrā sekcijā) ir jāizved ne mazāk kā 12 reizes gadā, savukārt daudzdzīvokļu mājās – 1 reizi nedēļā.

Laika periodā no 2016.gada līdz 2019.gadam vidējais gada laikā novadā savāktais nešķiroto sadzīves atkritumu daudzums bija 2 985 tonnas. 2019.gadā nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojums tika sniegts 3390 fiziskām personām un 151 juridiskai personai. 2019.gadā noslēgti jauni līgumi par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ar 339 fiziskām personām un 31 juridisku personu.

21.tabula Savāktais atkritumu daudzums Garkalnes novadā, tonnas

	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.
Nešķiroti sadzīves atkritumi	2911,17	2997,79	3149,56	2881,06
Jauktais iepakojums		20,58	77,66	48,36
Papīrs un kartons		22,09		24,68
Plastmasa		14,72		3,72
Bioloģiski noārdāmi atkritumi		31,46	47,77	308,2
Liela izmēra atkritumi			15,23	76,88

Avots: LVĢMC, pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss"

Jau vairākus gadus pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss" ar Garkalnes novada domes atbalstu aprīlī organizē Lielgabarīta atkritumu bezmaksas savākšanas talku. Lielgabarīta atkritumu savākšas talkas laikā Garkalnes novada iedzīvotājiem ir iespēja bez maksas nodot automašīnu riepas, nolietotu santehniku, mēbeles, visa veida sadzīves tehniku un dažādus metāla izstrādājumus. Šīs talkas gūst lielu atsaucību, ja 2018.gadā tika izvestas 15,23 tonnas liela izmēra atkritumu, tad 2019.gada šis apjoms bija piecas reizes lielāks - 76,88 tonnas.

Eiropas Savienības dalībvalstīs līdz 2025.gadam ir jānodrošina, lai tiktu pārstādāti 55% no mājsaimniecību radītajiem atkritumiem. Lai mainītu iedzīvotāju ikdienas paradumus, pašvaldībās šķiroto atkritumu savākšana tiek nodrošināta bez maksas, savukārt nešķirotajiem atkritumiem būtiski palielinās dabas resursu nodokļa likme. Arī Garkalnes novadā šķiroto atkritumu konteineru tukšošana ir bez maksas. Pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss" piedāvā iegādāties vai nomāt šķiroto atkritumu konteinerus. Klientiem ir jānodrošina, lai šķirotie materiāli būtu bez sadzīves atkritumu piemaisījumiem, un attiecīgajā konteinerā atrastos tikai atbilstošie materiāli. Pretējā gadījumā konteinera saturs nav derīgs pārstrādei un uzskatāms, ka tie ir sadzīves atkritumi un tie tiek izvesti, piemērojot sadzīves atkritumu izvešanas tarifu.

Garkalnes novada šķiro papīru, kartonu, plastmasu, metālu un stiklu. Ja 2017.gadā konteineri papīra, plastmasas šķirošanai bija izvietoti 8 vietās, tad 2019.gadā tās jau bija 36 adreses. Šo triju gadu laikā savākto papīra, plastmasas apjoms pieauga trīs reizes. 2019.gadā Garkalnes novadā 293 fiziskām un juridiskām personām tika nodrošināti individuāli 0,24 m^3 šķirošanas konteineri papīra, plastmasas un metāla iepakojuma šķirošanai ar bezmaksas izvešanu. Novadā 18 adresēs ir izvietoti arī stikla iepakojuma savākšanas konteineri, kuru apkalpošanu nodrošina SIA "Eco Baltia Vide".

22.tabula. Šķiroto atkritumu vietu skaits un savākto atkritumu daudzums

	Pet, papīrs, kartons		Stikls	
	Adrešu skaits	Savāktais apjoms (m^3)	Adrešu skaits	Savāktais apjoms (m^3)
2017.g.	8	1686,96	16	n.d.
2018.g.	30	2126,52	16	n.d.
2019.g.	36	4799,52	18	n.d.

Avots: Pašvaldības SIA "Garkalnes Komunālserviss"

Lai samazinātu nešķiroto atkritumu daudzumu, nepieciešams regulāri organizēt sabiedriskās kampaņas par atkritumu šķirošanas nozīmi, kā arī novadā izveidot jaunu atkritumu šķirošanas laukumu un jaunus šķirošanas punktus.

Garkalnes novadā tiek nodrošināta dārzu un parku atkritumu (lapas, zāle u.c.) savākšana ar 1 m^3 lieliem *big-bag* maisiem. 2019.gadā šāds pakalpojums tika sniegts 221 klientam.

Latvijas Republikas spēkā esošie normatīvie akti nosaka, ka no 2021.gada visās pašvaldībās nepieciešams dalīti savākt bioloģiski noārdāmos atkritumus, tāpēc novadā ir nepieciešams izveidot zaļo un dārza atkritumu kompostēšanas vietas.

Iedzīvotāji bieži atkritumos izmet arī mazlietotas lietas. Lai šādas noderīgas lietas, kā apģērbs, apavi, bērnu rotaļlietas un tml., netiktu uzkrātas māju pagrabos vai pat izmestas, Garkalnes novadā ir izvietoti trīs labdarības konteineri, kas paredzēti drēbēm un apaviem, ja tie vēl ir izmantojami. Labdarības konteineri ir izvietoti: Garkalnē (pie Dienas centra), Upesciemā (pie autobusa pieturas) un Bukultos (pie autobusa galapunkta).

Atkritumu savākšanas un izvešanas pakalpojumu kvalitāte (125 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 82%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 18%. Kopumā iedzīvotāji ļoti pozitīvi vērtē atkritumu savākšanas un izvešanas pakalpojumu kvalitāti, jo iedzīvotāju aptaujā šis bija visaugstāk novērtētais pakalpojums.

8. PUBLISKĀ PĀRVALDE UN SADARBĪBA

8.1. Pašvaldības struktūra

Garkalnes novada pašvaldība darbojas saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām". Pašvaldības administrācijas un domes darbību nosaka ar Garkalnes novada domes 2013.gada 22.oktobra saistošie noteikumi Nr.19 „Garkalnes pašvaldības nolikums" (ar grozījumiem).

Garkalnes novada dome atbilstoši Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumam sastāv no 15 deputātiem, kurus uz 4 gadiem ievēl tauta. Novada domes sēdes ir atklātas un tajās iespējams piedalīties ikvienam novada iedzīvotājam. Domes darbu vada domes priekšsēdētājs, savukārt domes priekšsēdētāja vietnieki pilda domes priekšsēdētāja pienākumus viņa prombūtnes laikā vai viņa uzdevumā. Lai nodrošinātu savu darbību un izstrādātu domes lēmumprojektus, izveidotas 4 pastāvīgās komitejas:

- Finanšu komiteja,
- Izglītības, kultūras, sporta un jaunatnes lietu komiteja,
- Teritoriālās attīstības un vides komiteja,
- Sociālo lietu, komunālo un drošības komiteja.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai dome ir izveidojusi 5 komisijas:

- Administratīvā komisija,
- Iepirkumu komisija,
- Vēlēšanu komisija,
- Administratīvo aktu strīdu komisija,
- Nekustamo īpašumu vērtēšanas un izsoles komisija.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pašvaldības administratīvajā teritorijā nodrošina Garkalnes novada Dome, kas atrodas Brīvības gatvē 455, Rīgā.

Garkalnes novada domē, tās struktūrvienībās un pašvaldības iestādēs 2019.gada sākumā bija nodarbinātas 430 personas. Garkalnes novada administrācijā un struktūrvienībās strādāja 103 personas, no tiem augstakā izglītība ir 66 darbiniekiem, videjā – 2, vidējā speciālā – 25 un pamata izglītība – 10 personām.

Pašvaldības administrācija ir pašvaldības izpildorgāns, kas nodrošina domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu. Pašvaldības administrācijā ir šādas struktūrvienības: Administratīvās vadības daļa; Finanšu un grāmatvedība daļa; Būvvalde; Būvinspekcija; Juridiskā daļa; Nekustamo īpašumu daļa; Sabiedrisko attiecību daļa; Nodrošinājuma daļa; Projektu un attīstības daļa; Garkalnes dienas centrs; Upesciema dienas centrs; Kultūras centrs „Berģi"; Garkalnes sporta centrs; Garkalnes bibliotēka; Upesciema Tautas bibliotēka; Sociālais dienests; Dzimtsarakstu nodaļa; Garkalnes bāriņtiesa un Pašvaldības policija.

Pašvaldības dome ir izveidojusi šādas iestādes, kuru tiesības, pienākumi un struktūra tiek noteikta saskaņā ar domes apstiprinātiem iestāžu nolikumiem: Garkalnes Mākslu un vispārizglītojošā pamatskola un Berģu Mūzikas un mākslas pamatskola.

Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās: pašvaldības SIA „Garkalnes Komunālserviss", pašvaldības SIA „Garkalnes inženiertīkli" un SIA „Garkalnes ūdens".

Regulāra informācija par pašvaldības un tās iestāžu darbu, pieņemtajiem lēmumiem, budžetu, izsludinātajām sabiedriskajām apspriedēm u.c. tiek ievietota pašvaldības informatīvajā izdevumā "Garkalnes Novada Vēstis". Informācija par novadu un aktualitātēm ir pieejama arī pašvaldības mājas lapā internetā www.garkalne.lv.

Kā galvenos informācijas avotus par pašvaldības darbību iedzīvotāju aptaujas respondenti norādīja sociālos medijus Facebook un Twitter (67% jeb 84 respondenti), interneta vietni www.garkalne.lv (57% jeb 71 respondents), informatīvo izdevumu "Garkalnes Novada Vēstis" (33% jeb 41 respondents), savukārt klātienē novada domē informāciju iegūst 2% jeb 3 respondenti.

Iedzīvotāju aptaujā respondentiem tika lūgts sniegt viedokli, kuras ir galvenās novada prioritātes infrastruktūras sakārtošanā. Aptaujas respondentu skatījumā prioritātes ir šādas: jāremontē ielas un ceļi (73% jeb 91 respondents), jābūvē jaunas ietves un veloceliņi (54% jeb 68 respondenti), jāierīko jaunas atpūtas vietas un bērnu rotaļu laukumi (46% jeb 57 respondenti), jāuzlabo ielu apgaismojums (40% jeb 50 respondenti), jāuzlabo centralizētā ūdensapgādes un notekūdeņu savākšana (34% jeb 43 respondenti), jālabiekārto ūdenstilpņu krastmalas (21% jeb 26 respondenti), jāsakopj parki un apstādījumi (18% jeb 23 respondenti) un jāatjauno publiskās ēkas (3% jeb 4 respondenti).

8.2. Pašvaldības budžets

Pašvaldības budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kāds līdzekļu apjoms tai nepieciešams ar likumu noteikto funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei periodā, kuram šie līdzekļi ir paredzēti. Kārtību, kādā budžets jāveido, jāapstiprina un jāpilda, nosaka likums „Par budžetu un finanšu vadību" un likums „Par pašvaldību budžetiem". Pašvaldības budžetu, kurā ir ienākumu un izdevumu daļa, sastāda un apstiprina vienam saimnieciskajām gadam, kas sākas 1.janvārī un beidzas 31.decembrī. Pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un speciālā budžeta.

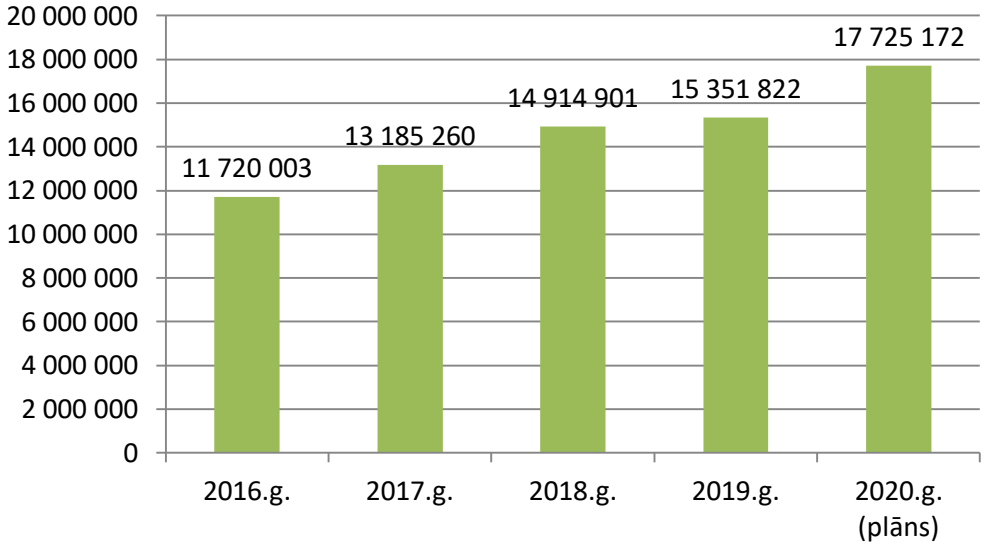
Pamatbudžetu veido:

- Nodokļu ieņēmumi, t.sk. iedzīvotāju ienākumu nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis un azartspēļu nodoklis;
- Nenodokļu ieņēmumi, t.sk. pašvaldības nodevas un maksājumi, ieņēmumi par īpašuma iznomāšanu, maksas pakalpojumi, sodi un sankcijas u.c.;
- Saņemtie maksājumi, t.sk. norēķini ar citu pašvaldību budžetiem, maksājumi no valsts pamatbudžeta u.c.

Speciālo budžetu veido līdzekļi, kas tiek piešķirti no valsts īpašiem mērķiem (dabas resursu nodoklis, autoceļu fonds u.c.).

8.2.1. Budžeta ieņēmumi

Garkalnes novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi pēdējo gadu laikā ir būtiski pieauguši. Laika periodā no 2016. līdz 2019.gadam ieņēmumi ir palielinājušies par 31%, un arī pieņemot 2020.gada budžetu tika prognozēts, ka ieņēmumi palielināsies par 15%, salīdzinot pret 2019.gadu (skat. 17. attēlā).

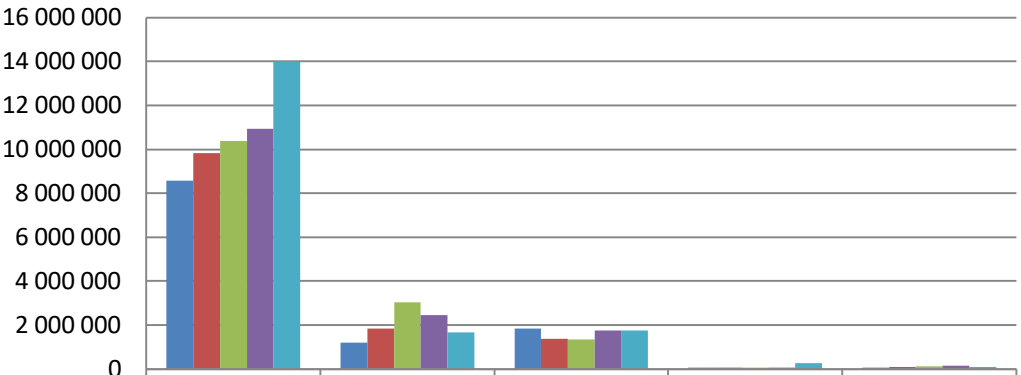

17.attēls. Garkalnes novada domes pamatbudžeta kopējie ieņēmumi 2016.-2020.gadā

(Avots: Valsts kase)

Aplūkojot pamatbudžeta ieņēmumu struktūru laika posmā no 2016. līdz 2019.gadam (18.attēlā), redzams, ka vidēji 72% no pamatbudžeta ieņēmumiem Garkalnes novadā veido ieņēmumi no Iedzīvotāju ienākuma nodokļa. Starp nozīmīgākajiem ieņēmumu avotiem ir arī transferti, kas veido 15% un Nekustamā īpašuma nodoklis, kas veido 11% no budžeta ieņēmumiem.

Transferta maksājumi ietvēra galvenokārt no valsts budžeta maksāto finansējumu pedagogu atalgojumam, kā arī Eiropas Savienības finansējumu un valsts budžeta dotāciju pašvaldības īstenotajiem Eiropas Savienības līdzfinansētiem projektiem.

	IIN	Transferti	NĪN	Maksas pakalpojumi	Nenod. ieņēmumi u.c.
2016.g	8 583 237	1 186 607	1 830 963	54 558	64 638
2017.g	9 826 260	1 851 566	1 380 236	52 759	74 439
2018.g	10 382 680	3 022 066	1 340 978	50 846	118 331
2019.g	10 938 183	2 450 364	1 753 775	60 000	149 500
2020.g (plāns)	13 988 065	1 650 000	1 752 107	250 000	85 000

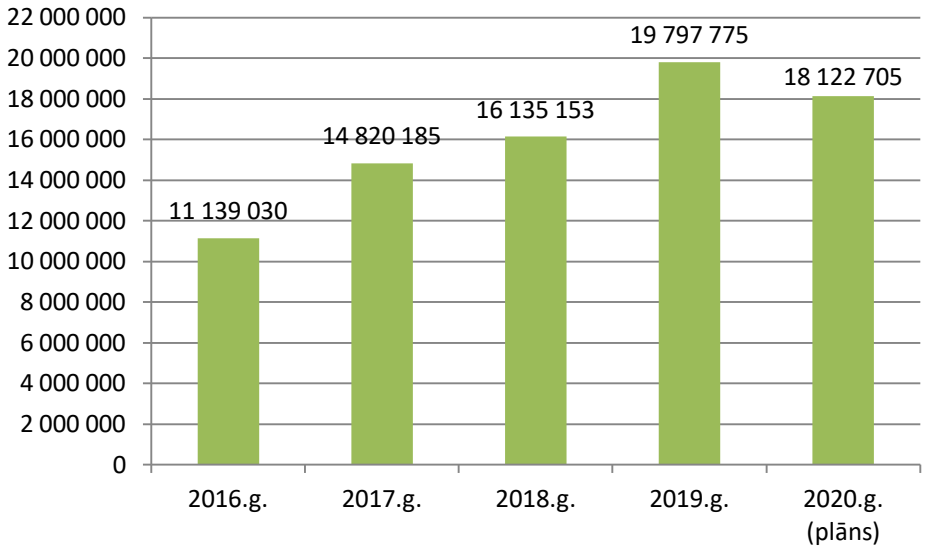
18.attēls. Garkalnes novada domes pamatbudžeta ieņēmumu struktūra 2016.-2020.gadā

(Avots: Valsts kase)

Pašvaldības pamatbudžeta pieaugumu visbūtiskāk ietekmē Iedzīvotāju ienākuma nodokļa pieaugums. Laika periodā no 2016. līdz 2019.gadam saņemtā nodokļa kopējais apmērs ir palielinājies par 2,34 miljoniem eiro jeb 27%. Strauji palielinājušies ir arī saņemtie transfertu maksājumi, tomēr tie gadu gaitā ir bijuši ļoti mainīgi.

8.2.2. Budžeta izdevumi

Garkalnes novada pašvaldības kopējie pamatbudžeta izdevumi 2019.gadā bija 19,8 miljoni eiro. Laika periodā no 2016. līdz 2019.gadam budžeta izdevumi ir palielinājušies par 78%. 2020.gadā ir plānots, ka izdevumi samazināsies par 8%, salīdzinot pret 2019.gadu, skat. 19.attēlu). 2019.gada straujais izdevumu pieaugums saistāms galvenokārt ar Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas piebūves būvniecības finansēšanu.

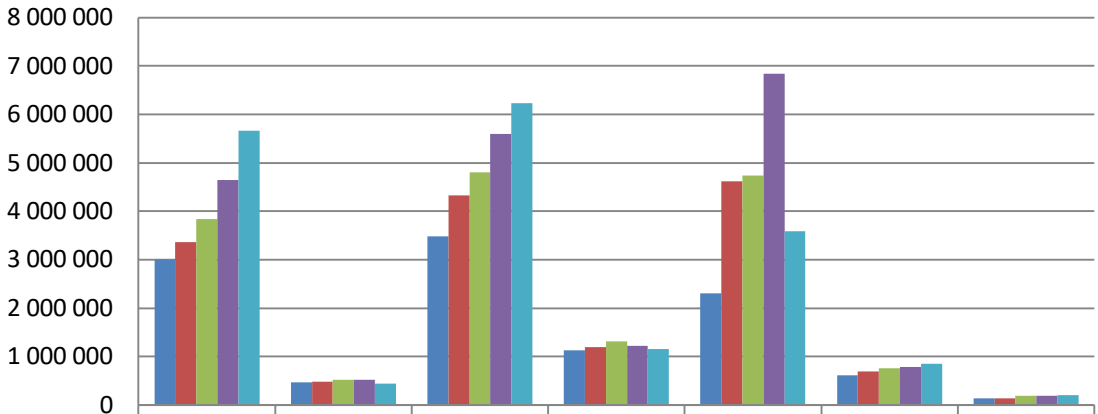
19.attēls. Garkalnes novada pašvaldības pamatbudžeta kopējie izdevumi 2016.-2020.gadā

(Avots: Valsts kase)

Lielāko daļu pamatbudžeta izdevumu veido uzturēšanas izdevumi, kas 2019.gadā bija 13,94 miljoni eiro jeb 70,4% no pamatbudžeta izdevumiem. Tas ir mazāk nekā vidēji Latvijas pašvaldībās kopā – 81,3%. Kapitālajiem izdevumiem 2019.gadā tika izlietoti 5,86 miljoni eiro jeb 29,6% pamatbudžeta līdzekļu, kas bija saistīta galvenokārt ar Berģu Mūzikas un mākslas pamatskolas piebūves būvniecības finansēšanu, tāpēc būtiski pārsniedza vidējo kapitālo izdevumu rādītāju pašvaldībās (18,7%).

Apjomīgākā daļa pamatbudžeta līdzekļu tiek izlietoti teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai, laika periodā no 2016. līdz 2019.gadam jaunas infrastruktūras būvniecībai un esošās uzturēšanai tika izlietoti vidēji 30% no pamatbudžeta izdevumiem. Vispārējiem valdības dienestiem vidēji tika izlietoti 29,4% un izglītībai 24% no pamatbudžeta izdevumiem. (skat. 20.attēlu).

Aplūkojot kopējos izdevumus atbilstoši pašvaldības funkcijām 2016.-2019.gadā, redzams, ka visās jomās ir stabils budžeta finansējums, izņemot Teritoriju un mājokļu apsaimniekošanu, kurā izdevumi pa gadiem atšķiras ļoti būtiski – pat 2 reizes.

	Izglītība	Ekonomiskā darbība	Vispārējie valdības dienesti	Atpūta, kultūra un reliģija	Terit. un mājokļu apsaimn.	Sociālā aizsardzība	Sabiedriskā kārtība
2016.g	3 007 668	466 057	3 480 884	1 123 157	2 308 978	611 854	140 432
2017.g	3 364 407	484 369	4 323 100	1 195 683	4 623 700	691 595	137 331
2018.g	3 832 073	515 337	4 799 228	1 307 046	4 735 340	756 214	189 915
2019.g	4 643 620	525 892	5 593 802	1 225 216	6 838 600	780 514	190 131
2020.g (plāns)	5 665 706	439 680	6 230 192	1 147 935	3 583 424	851 548	204 220

20.attēls. Garkalnes novada domes pamatbudžeta izdevumu struktūra 2016.-2020.gadā

Avots: Valsts kase

8.3. Sabiedriskās organizācijas un sadarbība

Sabiedriskās organizācijas ir pilsoniskas sabiedrības pamats. Organizāciju un biedru skaits tajās parāda, cik aktīvi ir kādas teritorijas iedzīvotāji un cik liela ir gatavības pakāpe iesaistīties diskusijās ar politisko varu un pārējo sabiedrības daļu, vēršot uzmanību uz sabiedrībai sasāpējušām problēmām. Sabiedriskajās organizācijās iesaistās uzņēmīgākā sabiedrības daļa, kas darbojas tādās jomās kā sociālā un veselības aizsardzība, sports, vides aizsardzība, izglītība, uzņēmējdarbība, atpūta utt.

Garkalnes novada teritorijā pēc Biedrību un nodibinājumu reģistra datiem 2019.gadā darbojās 153 biedrības un 5 nodibinājumi. Dažas no novada sabiedriskajām organizācijām ir reģistrējušās arī kā komercsabiedrības, piemēram, novadā darbojas vairākas Uzņēmumu reģistrā reģistrētās kooperatīvās sabiedrības. Novadā darbojas arī vairākas biedrības, kuras ir reģistrētas Rīgā, piemēram, "Baltezera aizsardzības biedrība", dzīvokļu biedrība ”Sēņu 1,Garkalne” u.c. Novadā ir reģistrētas arī biedrības, kuras darbojas plašākā teritorijā vai pat ārpus novada teritorijas, piemēram, Berģos reģistrētā Latvijas Vescskautu un sengaidu nacionālā apvienība, Upesciemā reģistrētā „Latvijas rikšotāju savienība”, Baltezerā reģistrētais Salaspils Rotary klubs u.c.

Kopējais biedrību un nodibinājumu skaits novadā katru gadu palielinās, 2020.gada sākumā sasniedzot 158. Aktīvākais periods nevalstisko organizāciju veidošanā aizsākās 2009.gadā, kopš tā laika novadā katru gadu tiek reģistrētas vidēji 11 biedrības.

Garkalnes novada pašvaldība ir dalībnieks šādās biedrībās (nodibinājumos): Latvijas Pašvaldību savienība, Pierīgas pašvaldību apvienība un Latvijas pašvaldību darba devēju asociācija.

9. EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS RAKSTUROJUMS

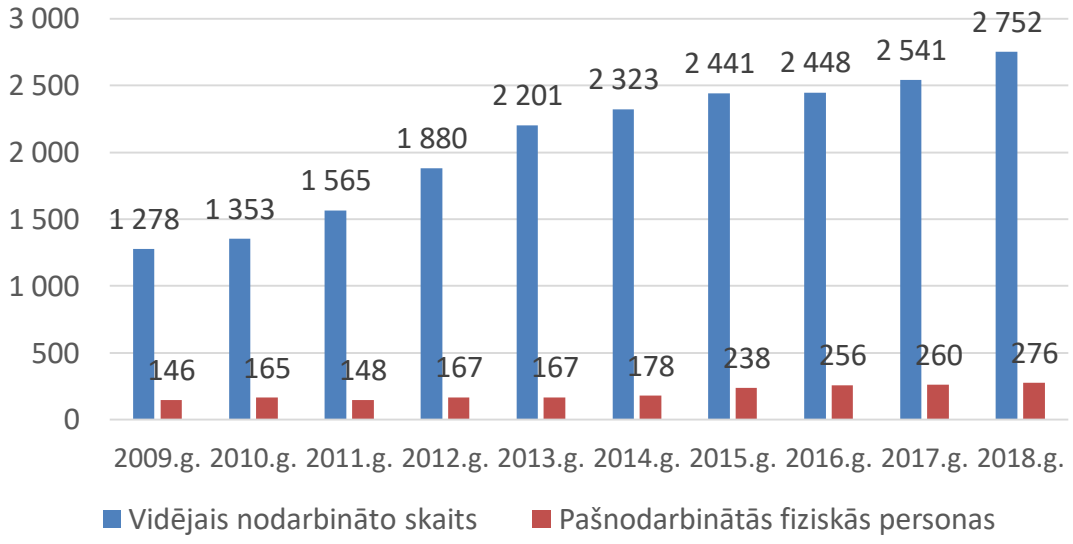
9.1. Nodarbinātība un bezdarba līmenis

Viens no novada ekonomiskās attīstības un iedzīvotāju aktivitātes nozīmīgākajiem rādītājiem ir nodarbinātības līmenis.

9.1.1. Darba vietas

Valsts ieņēmumu dienesta dati liecina, ka 2018.gadā 4012 Garkalnes novadā deklarētām personām bija samaksāti nodokļi no algas (un darba algai pielīdzināmiem maksājumiem), savukārt 218 personas bija maksājušas nodokļus par ieņēmumiem, kas radušies saimnieciskās darbības veikšanas rezultātā.

Garkalnes novada teritorijā faktiski nodarbināto personu skaits bija mazāks. Atbilstoši Centrālās statistikas pārvaldes datiem, Garkalnes novada teritorijā 2018.gadā bija reģistrēta 2752 personu un 276 pašnodarbināto personu faktiskā darba vieta. Pēdējo piecu gadu laikā faktiskais darba vietu skaits ir pieaudzis par 551 jeb vidēji 110 darba vietām gadā. Arī pašnodarbināto personu skaits strauji palielinās, kopš 2014.gada tas ir palielinājies par 22 pašnodarbinātajām personām gadā, skat. 21.attēlu.

21.attēls Nodarbināto un pašnodarbināto skaits pēc faktiskās darba vietas, 2009.-2018.gads

(Avots: CSP)

Atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta datiem par nomaksāto Iedzīvotāju ienākuma nodokli, Garkalnes novadā deklarētie iedzīvotāji ir strādājuši 111 pašvaldības reģistrētos uzņēmumos. Visvairāk Garkalnes iedzīvotājus nodarbinājuši ir Rīgā reģistrētie uzņēmumi, 2018.gadā nodrošinot ar darba vietām 1586 Garkalnes novadā deklarētos iedzīvotājus jeb 43% no kopējā strādājošo iedzīvotāju skaita. Savukārt Garkalnes novadā reģistrētie uzņēmēji nodarbināja 486 novadā deklarētos iedzīvotājus, skat. 23.tabulu.

23.tabula. Pašvaldības, kurās reģistrētie darba devēji maksājuši iedzīvotāju ienākuma nodokli par Garkalnes novadā deklarētiem iedzīvotājiem 2016.-2018.gadā

Pašvaldība, kurā strādāja darba ņēmējs (ienākumu saņēmējs)	Ienākumu saņēmēju/darba ņēmēju skaits		
	2016.g.	2017.g.	2018.g.
Rīga	1522	1576	1586
Garkalnes nov.	614	624	486
Inčukalna nov.	92	102	109
Jūrmala	75	68	87
Ādažu nov.	87	85	78
Jelgava	64	63	68
Siguldas nov.	61	64	56
Krimuldas nov.	29	44	50
Ķekavas nov.	29	34	49
Olaines nov.	42	33	45
Citās pašvaldībās	1017	996	1087
Kopā	**3632**	**3689**	**3701**

Avots: Valsts ieņēmumu dienests

Pie Garkalnes novadā reģistrētajiem darba devējiem 2018.gadā oficiālu atalgojumu ir saņēmuši darbinieki, kuri ir deklarēti 87 pašvaldībās. Garkalnes novadā reģistrētie darba devēji ir bijis nozīmīgs darba devējs Rīgā un citās pašvaldībās deklarētajiem iedzīvotājiem, jo ir nodarbinājuši 3359 rīdziniekus un 1026 citās pašvaldībās deklarētos iedzīvotājus, skat. 24.tabulu.

24.tabula. Garkalnes novadā reģistrēto darba devēju strādājošo skaita sadalījums pa pašvaldībām, 2016.-2018.gadā

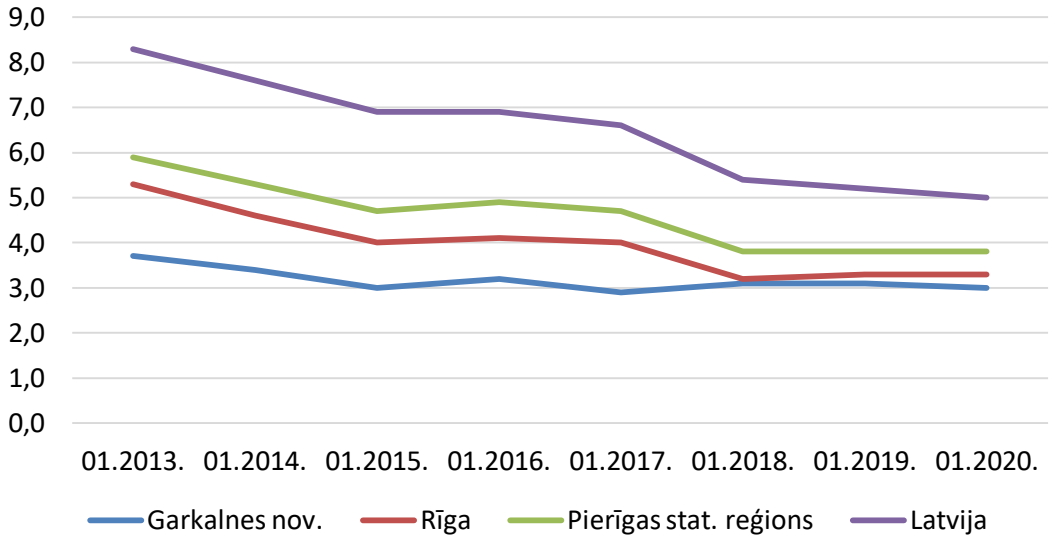
Pašvaldība, kurā reģistrēts darba ņēmējs (ienākumu saņēmējs)	Ienākumu saņēmēju/darba ņēmēju skaits		
	2016.g.	2017.g.	2018.g.
Rīga	2871	3169	3359
Garkalnes nov.	614	624	486
Mārupes nov.	100	111	113
Stopiņu nov.	72	76	110
Ādažu nov.	64	57	78
Ķekavas nov.	70	68	76
Inčukalna nov.	42	55	58
Jūrmala	45	43	56
Siguldas nov.	24	35	40
Salaspils nov.	37	34	39

Ogres nov.	27	31	30
Jelgava	20	23	24
Olaines nov.	19	19	26
Ropažu nov.	20	21	18
Citā pašvaldībā	260	275	358
KOPĀ	**4285**	**4641**	**4871**

Avots: Valsts ieņēmumu dienests

9.1.2. Bezdarba līmenis

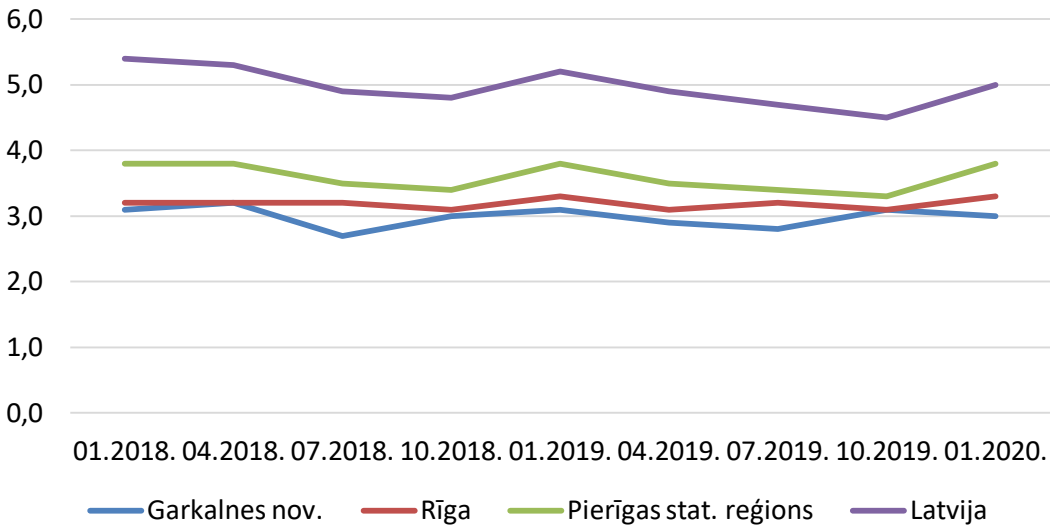
2020.gada janvārī valstī vidējais bezdarba līmenis bija 5,0%, Rīgā – 3,3%, Pierīgas statistiskajā reģionā – 3,8%, savukārt Garkalnes novadā – 3,0% (163 bezdarbnieki), skat. 22.attēlu. Garkalnes novadā ilgstoši ir zemāks bezdarba līmenis, nekā Pierīgas statistiskajā reģionā, kaimiņu novados un Rīgā. Novadā, tāpat kā visā Latvijā, bezdarba līmenis ilgstoši turpina samazināties. Ņemot vērā 2020.gada pavasarī daudzās pasaules valstīs, tai skaitā arī Latvijā noteiktos pārvietošanās ierobežojumus vīrusa Covid-19 pandēmijas sakarā, bezdarba līmenis palielināsies.

22.attēls. Bezdarba līmenis Garkalnes novadā, kaimiņu pašvaldībās un Latvijā 2013.-2020.gadā, % (Avots: Nodarbinātības valsts aģentūra)

Kopš 2015.gada bezdarba līmenis Garkalnes novadā saglabājas stabils – ap 3,1%, jo tika sasniegts pilnīgās nodarbinātības līmenis[2]. Šādā situācija, kad ir nodarbinātas gandrīz visas darbspējīgās personas, ir ļoti pozitīva novada un arī valsts attīstībai, vienīgi novadā esošajiem uzņēmumiem un iestādēm ir grūtāk piesaistīt jaunus darbiniekus. Tas samazina turpmākās attīstības tempu.

[2] Pilnīga nodarbinātība – situācija darba tirgū, kad vienīgie nenodarbinātie ekonomiski aktīvie cilvēki ir tie, kas maina darba vietu. Latvijā tas tiek sasniegts pie bezdarba līmeņa 4%.

23.attēls. Bezdarba līmenis Garkalnes novadā un citās teritorijās, %

(Avots: Nodarbinātības valsts aģentūra)

No kopējā bezdarbnieku skaita novadā, 2020.gada 1.janvārī:

- 9 personas jeb 6% no bezdarbniekiem bija ilgstošie bezdarbnieki, kuri bez darba ir ilgāk par gadu;
- 96 jeb 59% bija sievietes un 67 jeb 41% bija vīrieši;
- 8 personas bija jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem;
- 9 bezdarbnieki bija personas ar funkcionāliem traucējumiem;
- 23 pirmspensijas vecuma bezdarbnieki.

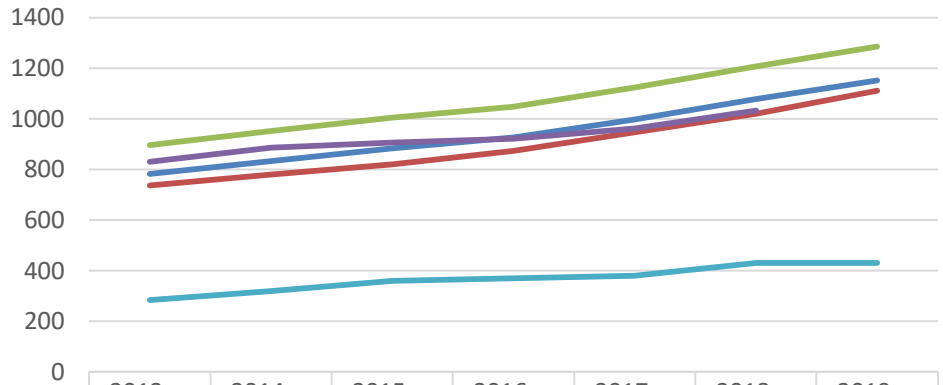
9.1.3. Darba samaksa

Laika periodā no 2013.gada līdz 2019.gadam vidējā bruto darba samaksa valstī pārsniedza vidējo bruto[3] darba samaksu Pierīgas reģionā par 6%. Sabiedriskajā sektorā pārsniegums bija vidēji par 6%, savukārt privātajā sektorā vidēji 5%.

2019.gadā Latvijā vidējā bruto darba samaksa bija 1076 eiro, Pierīgas reģionā 1028 eiro, savukārt Rīgā – 1206 eiro.

Precīzi dati par vidējo darba samaksu novadā nav pieejami datu aizsardzības nolūkos. Novada griezumā ir pieejama informācija par atalgojumu nodarbinātajiem bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu virs 50. Šādā griezumā Garkalnes novada uzņēmumos un iestādēs vidējā bruto alga 2018.gadā bija 1032 eiro, savukārt Rīgā tā bija 1285 eiro un visā Latvijā – 1077 eiro. Atalgojuma atšķirība ar Rīgu ir galvenais iemesls, kāpēc darbspējīgie novada iedzīvotāji dodas strādāt uz Rīgu.

[3] Bruto – pirms nodokļu nomaksas

	2013.g.	2014.g.	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.	2019.g.
LATVIJA	783	834	883	927	998	1077	1152
Pierīgas reģions	736	780	820	874	948	1021	1111
Rīga	895	953	1005	1048	1124	1207	1285
Garkalnes novads	831	885	907	921	963	1032	
minimālā alga	284,57	320	360	370	380	430	430

24.attēls. Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa[4] Garkalnes novadā un citās teritorijās

(Avots: Centrālā statistikas pārvalde)

9.2. Uzņēmējdarbības vide

Valsts un arī novada ekonomiskā attīstība ir atkarīga no uzņēmējdarbības vides un uzņēmīgiem cilvēkiem, kas spēj piedāvāt vietējā un ārējā tirgū konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus.

Garkalnes novada priekšrocība ir galvenokārt valsts galvenā finanšu un uzņēmējdarbības attīstības centra – Rīgas tuvums, iedzīvotāju skaita pieaugums un valsts nozīmes satiksmes infrastruktūras mezgli.

Laika posmā no 2014.gada līdz 2018.gadam Garkalnes novadā reģistrēto komercsabiedrību (Sabiedrības ar ierobežotu atbildību un Akciju sabiedrību) ir pieaudzis no 459 līdz 579 jeb 26%. Šo gadu laikā arī pašnodarbināto personu skaits ir palielinājies par 34%. Individuālo komersantu un zemnieku saimniecību skaits ir palicis nemainīgs.

25.tabula. Ekonomiski aktīvās tirgus sektora vienības

	Komercsabiedrības (SIA un A/S)	Pašnodarbinātās personas	Individuālie komersanti	Zemnieku un zvejnieku saimniecības
2014.g.	459	210	18	7
2015.g.	509	241	17	7
2016.g.	554	256	21	7
2017.g.	558	261	18	7
2018.g.	579	282	17	7

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

[4] Dati par vidējo darba samaksu bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu <50

Vērtējot uzņēmējdarbības vidi pēc darbības virzieniem, visvairāk ir komersantu, kuru darbība ir saistīta ar profesionālajiem pakalpojumiem (21%), vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību (15%) un operācijām ar nekustamo īpašumu (10%), skat. 26.tabulu.

26.tabula. Garkalnes novada ekonomiski aktīvie uzņēmumi sadalījumā pa darbības veidiem 2015.-2018.gadā

	2015.g.	2016.g.	2017.g.	2018.g.
Profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi	155	168	173	188
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	125	145	137	132
Operācijas ar nekustamo īpašumu	74	77	81	92
Citi pakalpojumi	86	89	78	79
Būvniecība	60	70	71	78
Apstrādes rūpniecība	39	47	46	55
Transports un uzglabāšana	42	41	39	34
Administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība	36	39	42	40
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	33	35	43	49
Veselība un sociālā aprūpe	29	30	30	31
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība	27	29	26	25
Māksla, izklaide un atpūta	23	27	29	31
Izglītība	17	21	22	23
Finanšu un apdrošināšanas darbības	13	14	18	17
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	14	16	16	13

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Pēc apgrozījuma lielākās nozares pašvaldībā ir saistītas ar vairumtirdzniecību, mazumtirdzniecību, pārvadājumiem, ražošanu, mežsaimniecību un dažādu pakalpojumu sniegšanu, skat. 27.tabulā.

27.tabula. Garkalnes novadā reģistrēto nodokļu maksātāju deklarētais neto apgrozījums un ieņēmumi no saimnieciskās darbības sadalījumā pēc to pamatdarbības veida, tūkst. eiro

NACE 2.red. koda nosaukums	Neto apgrozījums	Ieņēmumi no saimnieciskās darbības
Vairumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	118362	0
Mazumtirdzniecība, izņemot automobiļus un motociklus	35851	80
Sauszemes transports un cauruļvadu transports	22627	114
Pārējā ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde	10871	0
Mežsaimniecība un mežizstrāde	5611	5
Gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un	5520	0

iekārtas		
Veselības aizsardzība	4779	565
Iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana	4423	63
Specializētie būvdarbi	4309	0
Operācijas ar nekustamo īpašumu	4059	672
Koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošana, izņemot mēbeles; salmu un pīto izstrādājumu ražošana	3222	3
Ēku būvniecība	2278	8
Ēdināšanas pakalpojumi	1777	15
Juridiskie un grāmatvedības pakalpojumi	1596	601
Pārtikas produktu ražošana	1490	0
Ceļojumu biroju, tūrisma operatoru rezervēšanas pakalpojumi un ar tiem saistīti pasākumi	1371	23
Gumijas un plastmasas izstrādājumu ražošana	1367	0
Automobiļu un motociklu vairumtirdzniecība, mazumtirdzniecība un remonts	1213	17
Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana; materiālu pārstrāde	1120	0
Centrālo biroju darbība; konsultēšana komercdarbībā un vadībzinībās	1110	0

Avots: VID

Starp 10 lielākajiem Garkalnes novada uzņēmumiem straujākā izaugsme pēdējos gados ir bijusi SIA "DOMŠE LATVIJA", kuras apgrozījums pēdējo triju gadu laikā ir audzis vidēji par 213% gadā. SIA "DOMŠE LATVIJA" nodarbojas ar kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecību. Strauja izaugsme ir bijusi arī SIA "PLK International", kuras apgrozījums 2018.gadā bija 13 lielākais un SIA "Monolīts būvvadība", kuras apgrozījums bija 20 lielākais no novadā reģistrētajiem uzņēmumiem. SIA "Monolīts būvvadība" pēdējos trīs gadus auga vidēji par 4815% gadā.

28.tabula. Garkalnes novada uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu 2018.gadā

Uzņēmums	Darbības veids	Apgrozījums, eiro	pret 2017
SIA "Do It"	Mēbeļu, paklāju un apgaismes ierīču vairumtirdzniecība	61 104 340	-5%
SIA "Jysk Linnen'n Furniture"	Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	26 562 389	-2%
SIA "DOMŠE LATVIJA"	Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība	18 830 392	2,30 reizes
SIA "Arfi Line"	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	16 951 598	8%
SIA "GARKALNES	Grants un smilts karjeru izstrāde	10 870 837	0%

GRANTS”			
SIA ”Alfis”	Citu mašīnu un iekārtu vairumtirdzniecība; Cita veida transportlīdzekļu apkope un remonts	8 126 390	30%
SIA ”L.O.T.-Trading”	Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība	6 207 503	6%
SIA ”DUROC MACHINE TOOL”	Darbgaldu vairumtirdzniecība	5 492 772	17%
SIA ”VITRUM FACTORY”	Mehāniskā apstrāde	4 166 529	7%
SIA ”KONDIS”	Pārtikas, dzērienu un tabakas vairumtirdzniecības starpnieku darbība	2 973 754	-1%
SIA ”R & R Holz”	Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība	2 890 649	73%
SIA ”IRI Forest Assets Latvia”	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības	2 830 303	16%
SIA ”PLK International”	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	2 476 760	2,60 reizes
SIA ”WIRTGEN LATVIA”	Ieguves rūpniecības, būvniecības un inženierbūvniecības iekārtu vairumtirdzniecība	2 433 745	-43%
SIA ”LEGNO LL”	Kokmateriālu, būvmateriālu un sanitārtehnikas ierīču vairumtirdzniecība	2 338 278	-3%
SIA ”Balt Aliance”	Pārējā darbība veselības aizsardzības jomā	2 310 148	22%
SIA ”BORDO”	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	2 298 954	45%
SIA „Zinātniski tehniskā firma „LĀSMA””	Ražošanas iekārtu un ierīču uzstādīšana	2 061 022	14%
SIA ”IRI Asset Management”	Mežizstrāde	1 945 747	2,38 reizes
SIA ”Monolīts būvvadība”	Cita veida transportlīdzekļu apkope un remonts; Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	1 833 522	49,42 reizes

Avots: Lursoft

11 no 20 pēc apgrozījuma lielākajiem novada uzņēmumiem nodarbojas ar tirdzniecību. Divi pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi nodarbojas ar mēbeļu un apgaismes ierīču tirdzniecību un arī vairāki no lielākajiem uzņēmējiem nodarbojas ar kokmateriālu un būvmateriālu tirdzniecību.

Nodarbinātības iespējas (123 aptaujas respondenti) apmierina vai drīzāk apmierina 11%, neapmierina vai drīzāk neapmierina – 50%, savukārt nav viedokļa – 40% respondentu. Kopumā iedzīvotājus neapmierina esošajās nodarbinātības iespējas novadā, jo pozitīvu vērtējumu par to pieejamību sniedza 18% no vērtējumu sniegušajiem respondentiem.